

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

Ιστορία των Γραφικών
Τεχνών

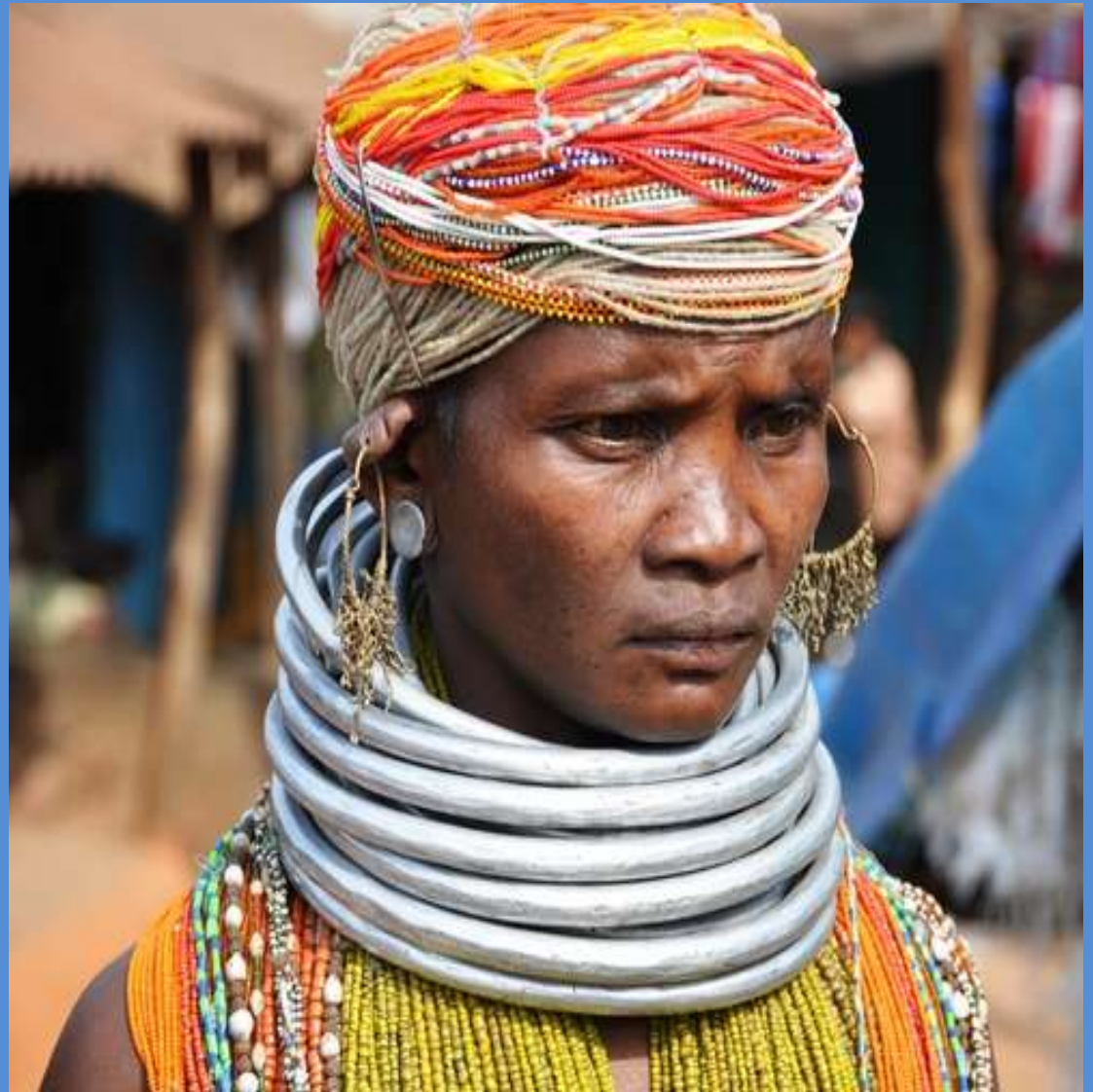
Με ποιο τρόπο ο λόγος
εξυπηρετεί την ζωή των
ανθρώπων ;

Ο άνθρωπος
ανέκαθεν
αισθανόταν την
ανάγκη να είναι
ενταγμένος σε μια
μικρότερη ή
μεγαλύτερη ομάδα,
την οικογένεια, τη
φυλή, την κοινωνία.

Εκεί ό άνθρωπος
λόγος λειτουργεί ως
κύριο συστατικό
επικοινωνίας και
κοινωνικής ένταξης.

Έτσι με αφετηρία
την πρωτόγονη
αυτή μορφή
κοινωνικοποίησης
ο λόγος
αναπτύσσεται και
φτάνει σε ποιά
σύνθετες μορφές
,όπως το τραγούδι
των ύμνο την
προσευχή την
ποίηση και τη
ρητορική.

**Πριν από το λόγο, πως
μπορούσαν να επικοινωνούν οι
άνθρωποι μεταξύ τους;**

**Πριν από το λόγο η
επικοινωνία ανάμεσα
στα πρωτόγονα άτομα
ήταν αναγκαία και
απαραίτητη.**

**Γι' αυτό
χρησιμοποιήθηκαν
διάφορα απλά μέσα
,φυσικά και τεχνητά,
όπως κραυγές και
κινήσεις των μελών το
σώματος, χτύποι των
χεριών και ποδιών.**

Ήχους από διάφορα αντικείμενα, φωτιές ,καπνός, χαράγματα σε κλαδιά δέντρων και πετρών ,σκοινά και κορδόνια διαφόρων χρωμάτων ,και διάφορα άλλα.

Τα μέσα αυτά επικοινωνίας δεν έπαψαν να χρησιμοποιούνται από τότε έως σήμερα και μάλιστα με τον ίδιον τρόπο και με τον ίδιο σκοπό, που δεν είναι άλλος από την ανάγκη επικοινωνίας του ανθρώπινου είδους.

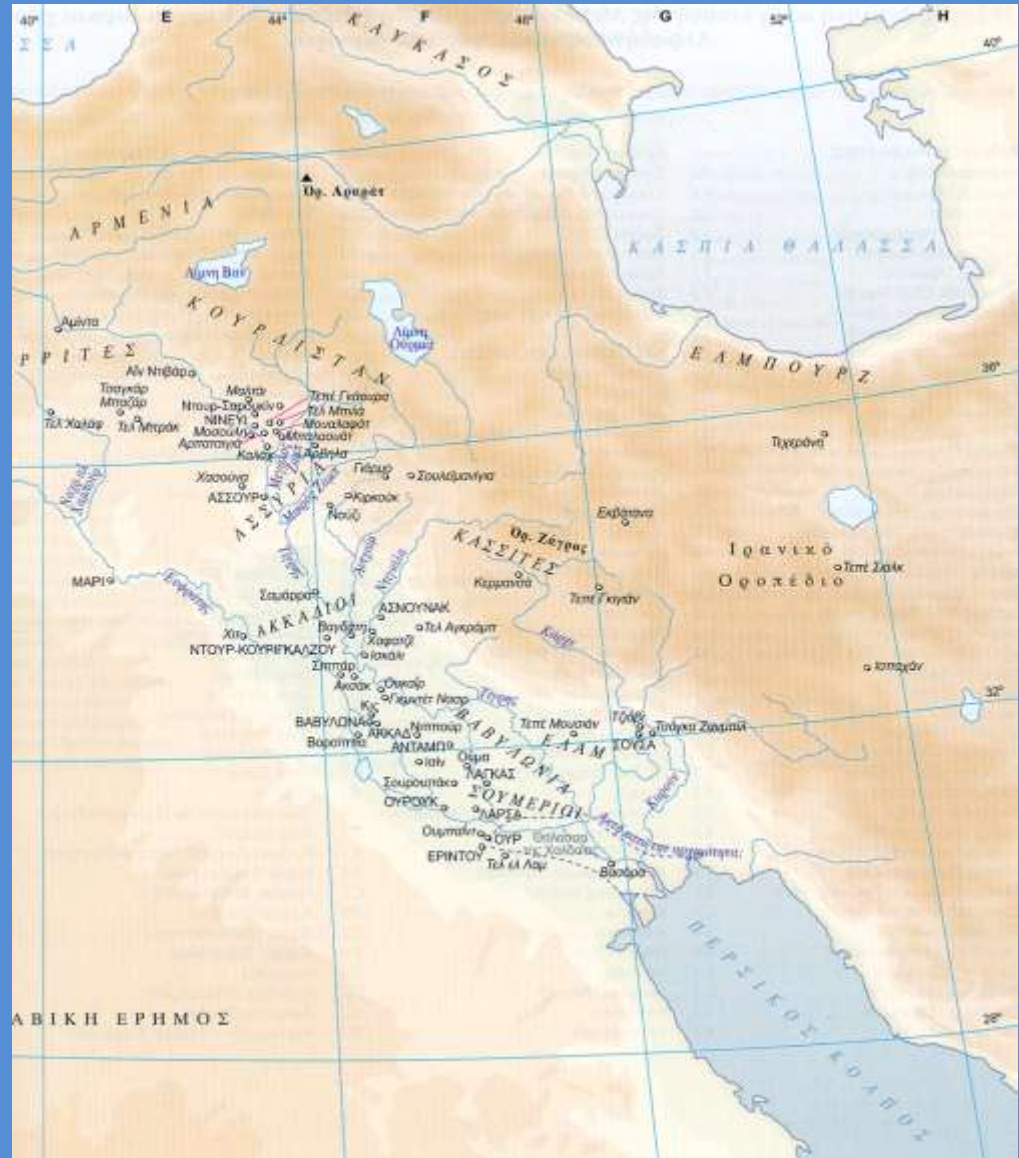

Από πότε αρχίζει η «εποχή της γραφής» στην ανθρώπινη ιστορία;

Η ιστορία της
ανθρωπότητας
διακρίνεται σε δύο
μεγάλες εποχές .

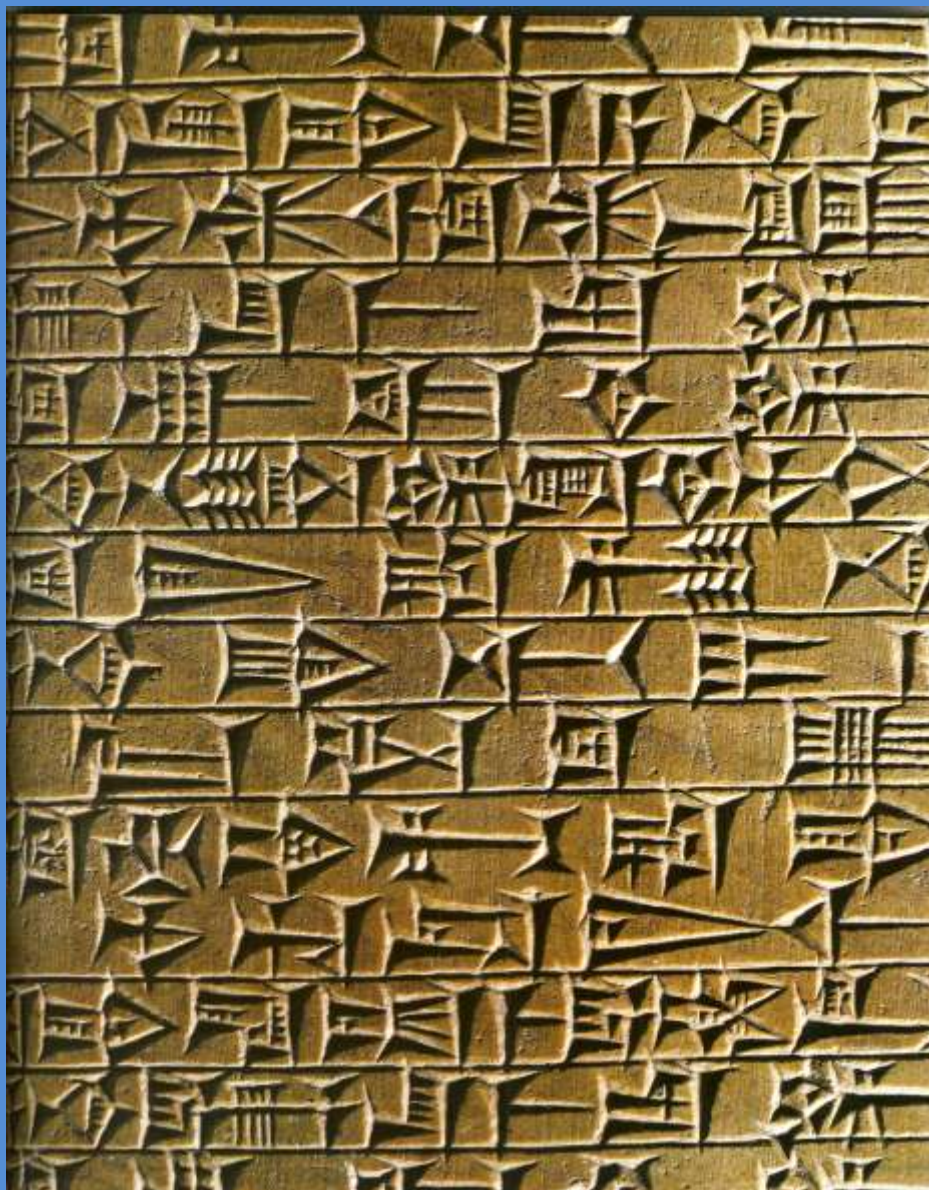
Στην «εποχή πριν από
τη γραφή» και διαρκεί
από την εμφάνιση του
ανθρώπου πάνω στη
γη έως το 4000 π. Χ.
τότε που αρχίζει η
«εποχή της γραφής»
και διατηρείτε ως
σήμερα χωρίς να
υπάρχει ακόμη κάποιο
ανάλογο σύστημα για
να την αντικαταστήσει.

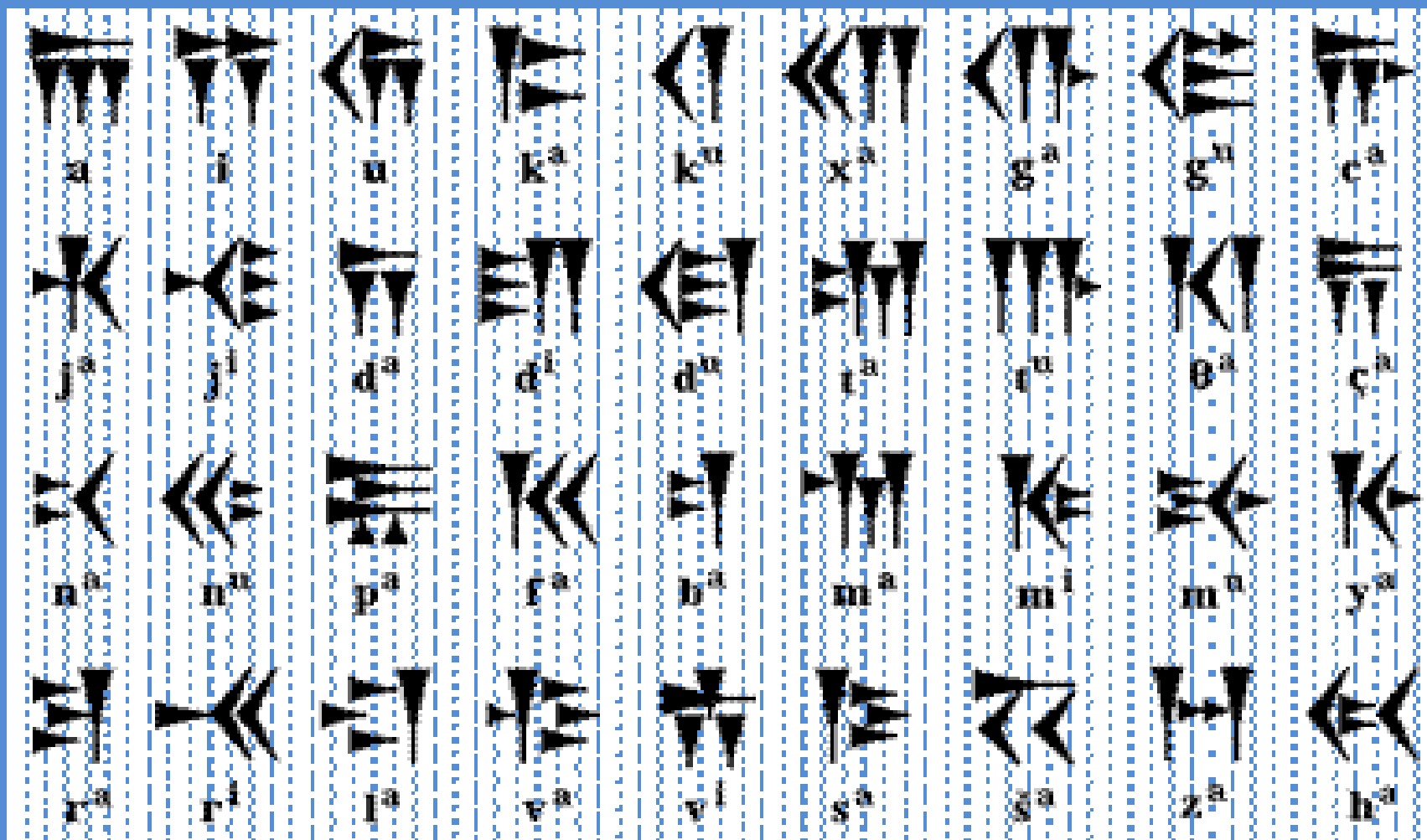
Βαβυλώνα

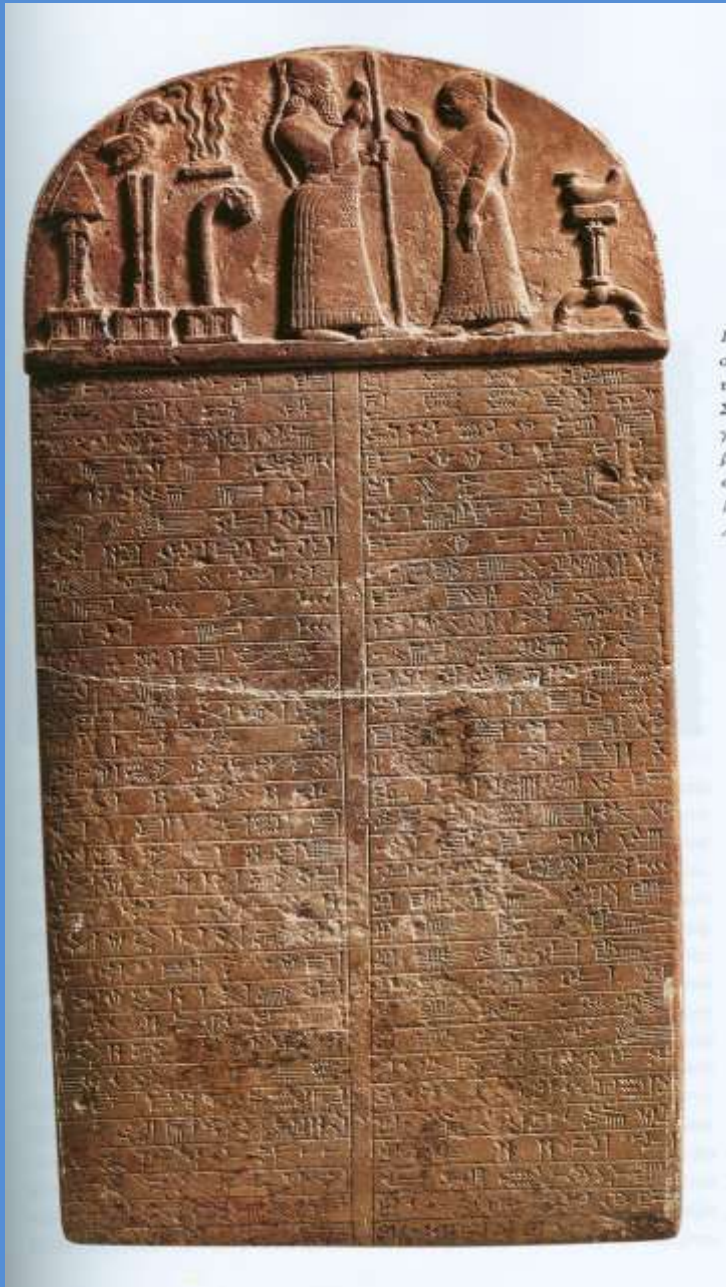

Η ανθρωπότητα την εποχή της γραφής αρχίζει να οργανώνετε και να εξελίσσετε πληρέστερα ,η επικοινωνία των ανθρώπων εξασφαλίζετε οι πληροφορίες και οι γνώσεις μεταδίδονται ευκολότερα ενώ οι συναλλαγές γίνονται πιο σίγουρες.

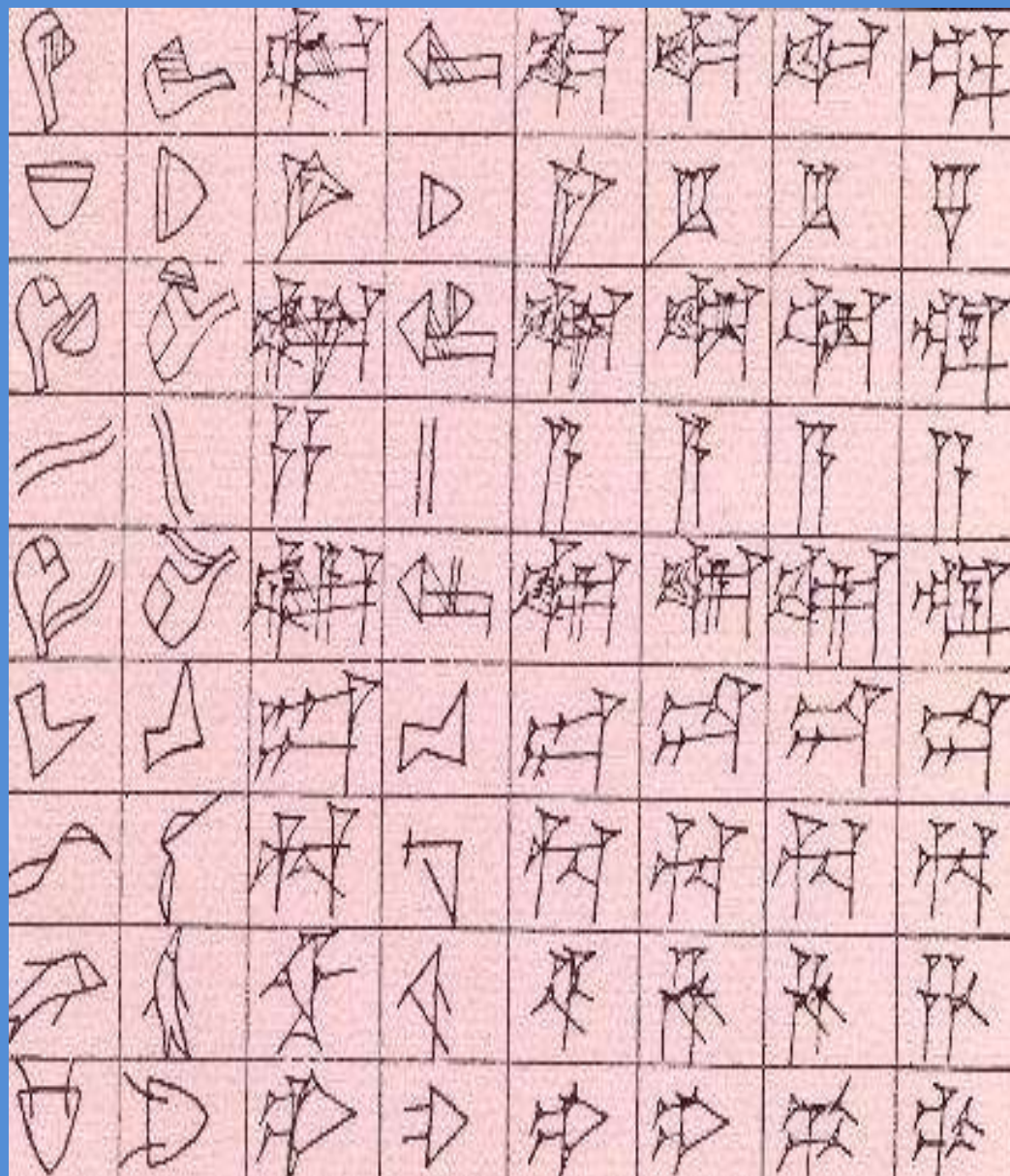
Η σφηηνοειδής γραφή υπολογίζεται ότι εφευρέθηκε από τους Σουμέριους στη Μεσοποταμία, όμως άγνωστο πότε. Κατόπιν τη δέχθηκαν και την τροποποίησαν οι Ασσύριοι, οι Βαβυλώνιοι, οι Ελαμίτες, οι Πέρσες, οι Χιττίτες... Διατηρήθηκε μέχρι τον 1ον μ. Χ. αι.

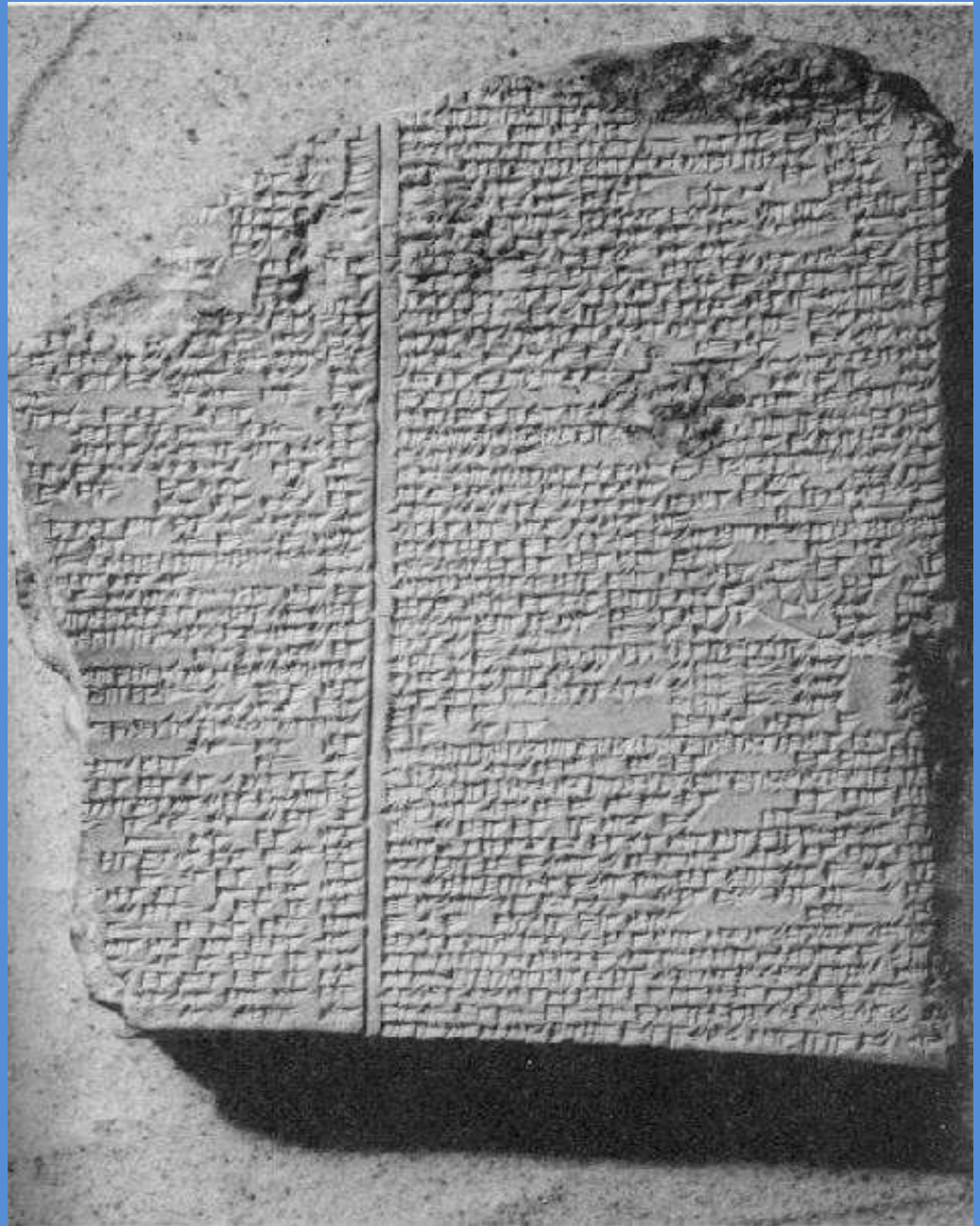

**Ποιό είναι το αρχαιότερο
σύστημα γραφής, από
ποιους επινοήθηκε και
ποια είναι τα κύρια
χαρακτηριστικά του;**

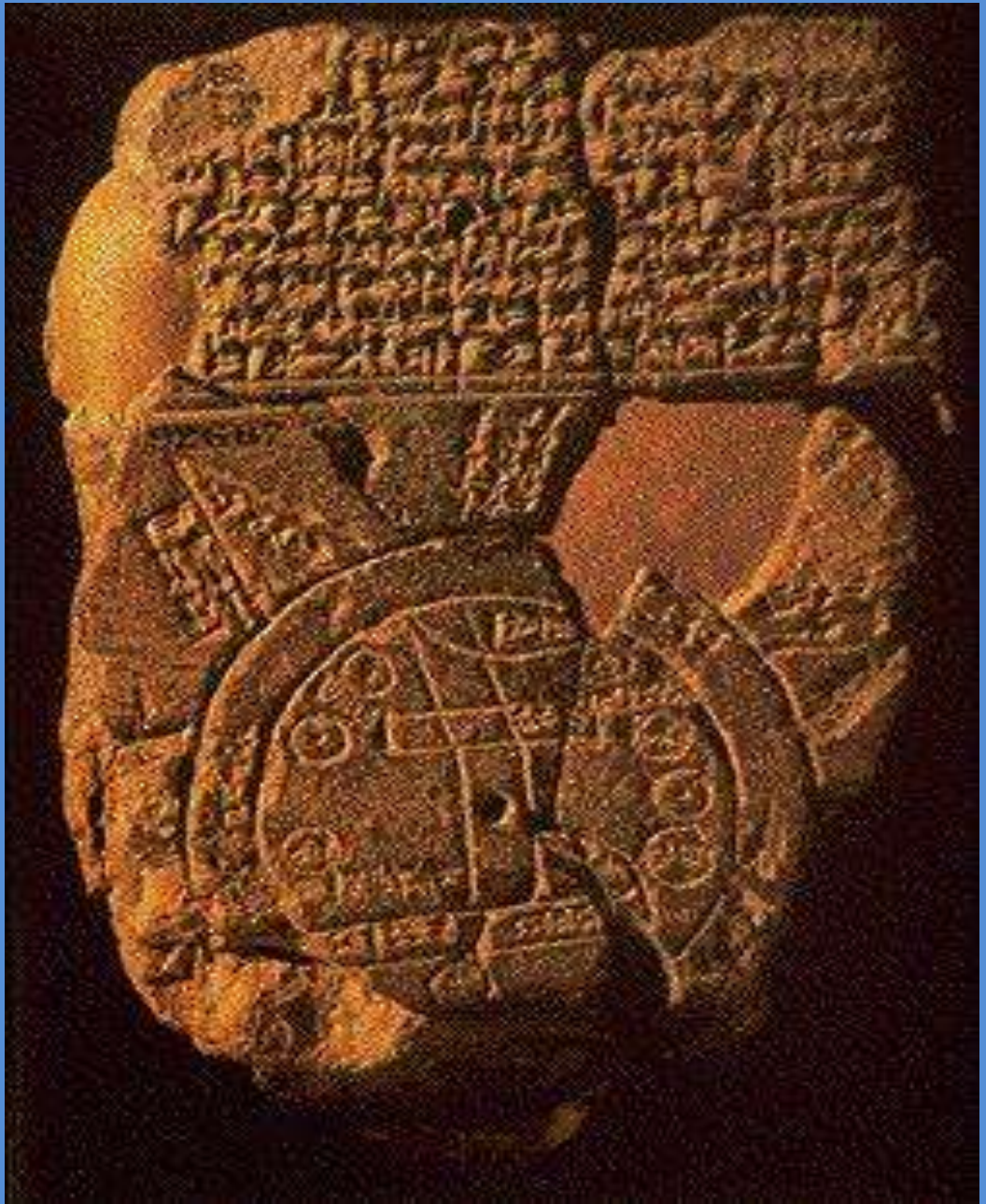
**Το αρχαιότερο
σύστημα γραφής
θεωρείτε αυτό των
Σουμερίων, λαού
που ζούσε στη
Μεσοποταμία το
4000 με 3000 π. Χ.
και ανήκει στην
κατηγορία των
σφηνοειδών
γραφών.**

Ονομάστηκαν έτσι από το σχήμα του εργαλείου που χρησιμοποιούσαν για να γράφουν τα σύμβολά τους πάνω σε πήλινες πλάκες, πινακίδες καλυμμένες με κερί, σε κυλινδρικές σφραγίδες από διάφορα σκληρά υλικά όπως πέτρα, κόκαλο, & ελεφαντόδοντο.

Στα πρώτα στάδια
ήταν σχεδόν
εικονογραφική ενώ
προοδευτικά με την
πάροδο σχεδόν
μιας χιλιετίας
εξελίχθητε
πραγματικά στη
σφηνοειδή γραφή.
Ένα σύστημα
συμβόλων που
χωρίς να είναι ακόμη
γράμματα είχαν
φωνητική αξία ικανή
να αποδώσει λέξεις
και νοήματα.

- Κώδικας του Χαμουραμπί
- Ο Κώδικας του Χαμουραμπί αποτελεί μια από τις αρχαιότερες σειρές νόμων της αρχαίας Μεσοποταμίας.
- Ο κώδικας περιγράφει νόμους και τιμωρίες, στην περίπτωση παράβασης των κανόνων. Κάποια από τα κυρίως θέματά του είναι: η κλοπή, η γεωργία, η καταστροφή περιουσίας, ο γάμος και τα δικαιώματα μέσα σε αυτόν, τα δικαιώματα των γυναικών, τα δικαιώματα των παιδιών, τα δικαιώματα των δούλων, η δολοφονία, ο τραυματισμός κι ο θάνατος. Οι τιμωρίες ποικίλουν ανάλογα με την τάξη των θυτών και των θυμάτων.

Ο Κώδικας ήταν εκτεθειμένος δημοσίως, ώστε να μπορούν να τον βλέπουν όλοι και να μην υπάρχει άγνοια. Ωστόσο, το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού εκείνη την εποχή δεν μπορούσε να διαβάσει. Στο πάνω μέρος της στήλης με τους νόμους, ο [Χαμουραμπί](#) απεικονίζεται ενώπιον του θρόνου του ο [Σαμάς](#), θεού του ήλιου.

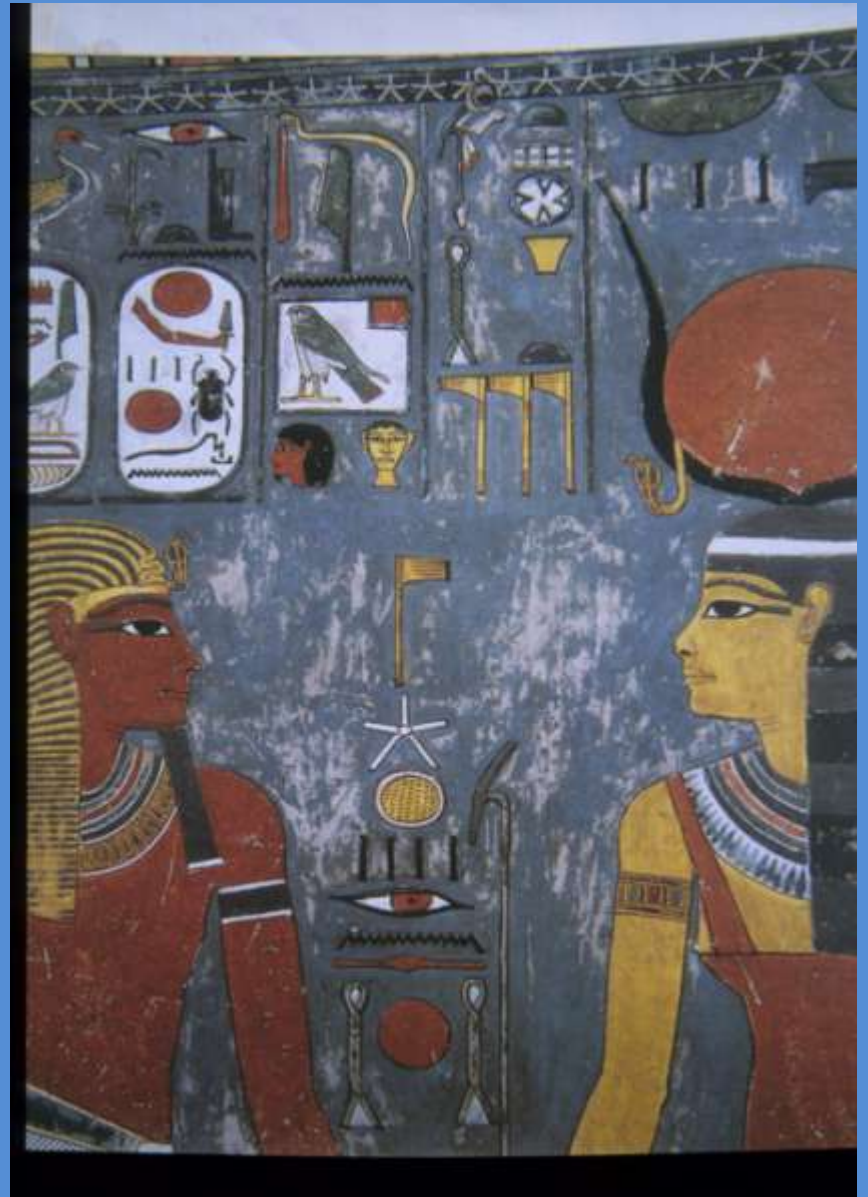
**Ο Νόμοι έγιναν
ιδιαίτερα γνωστοί για
την ακρίβεια, αλλά και
τη σκληρότητά τους.
Μεταξύ άλλων, περιείχε
διατάξεις που ρύθμιζαν
το κανονισμό
λειτουργίας των "οίκων
οινοποσίας", την ευθύνη
των караβανιών για
οποιαδήποτε ζημιά,
ακόμα και σε
περιπτώσεις φυσικών
καταστροφών, ενώ
προστάτευε το οικιακό
άσυλο και τιμωρούσε με
θάνατο την παραβίασή
του.**

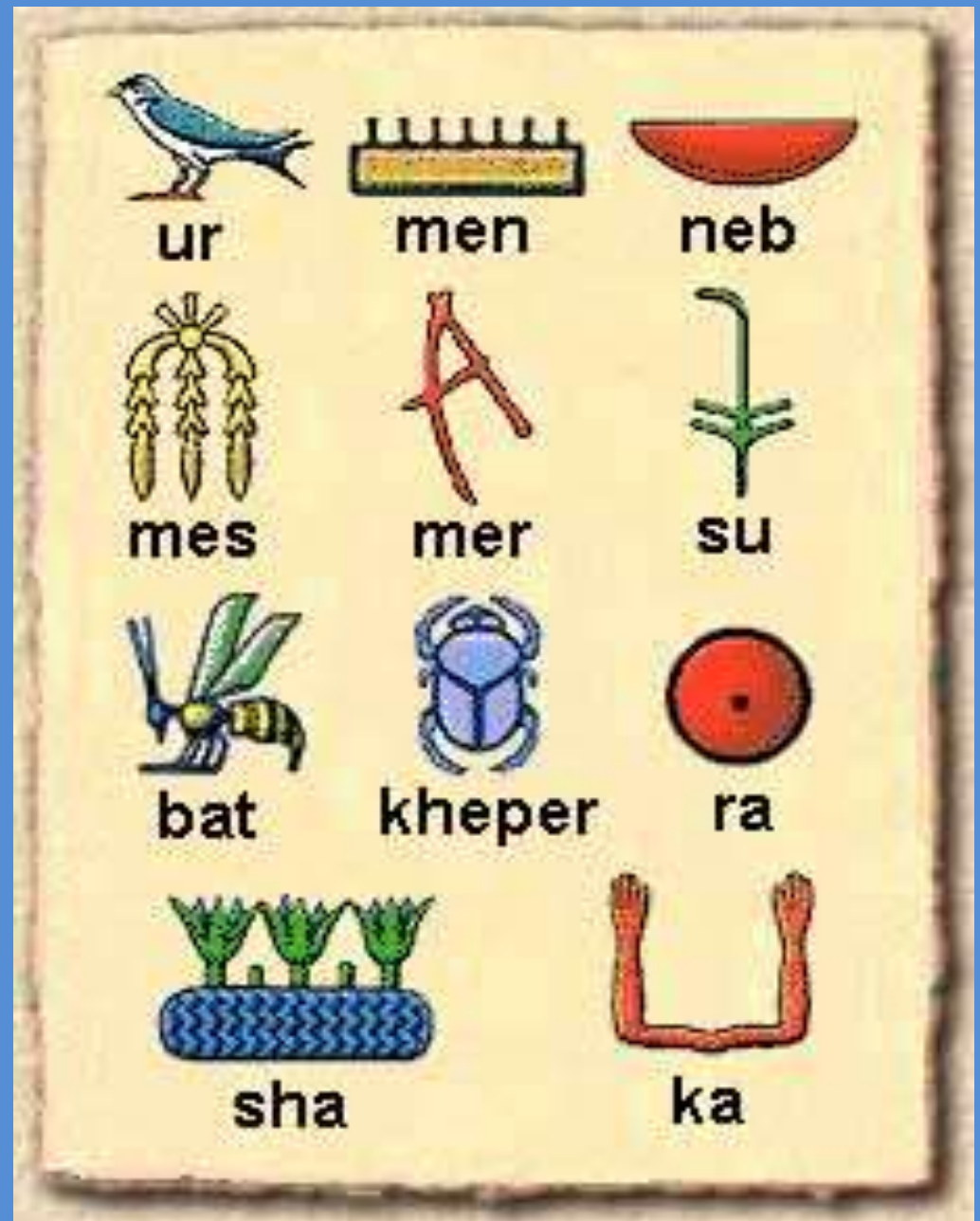
Τι ήταν η «**ιερογλυφική**» γραφή των αρχαίων Αιγυπτίων, και ποια ήταν τα κύρια χαρακτηριστικά της;

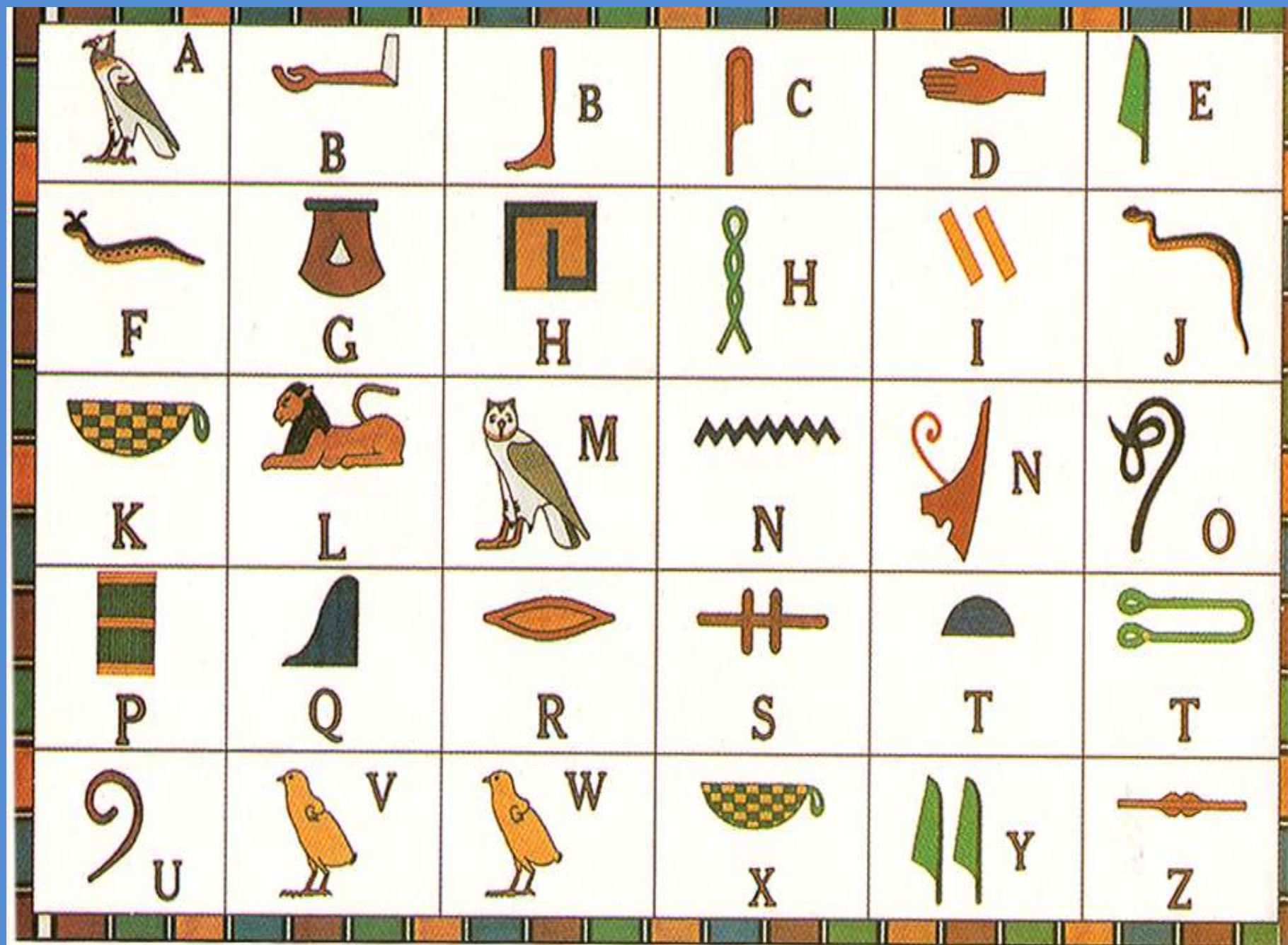

Ιερογλυφικά,
σύμφωνα με τον
Ηρόδοτο, λέγονται οι
επιγραφές με
«γράμματα» της
αρχαίας αιγυπτιακής
γραφής που έχουν
σκαλιστεί (γλειφτεί)
από ιερείς πάνω σε
πλάκες ή σε πέτρες
των ιερών, των
ναών και των τάφων.

Η λέξη
«ιερογλυφικά»
είναι ελληνική και
σύνθετη από τις
λέξεις «ιερός,
ιερέων» και
«γλύφω» (σκαλίζω,
χαράσσω), δηλαδή
ιερογλυφικά = τα
γραμματικά
σκαλίσματα των
ιερέων ή στα ιερά.

A

H

N

U

B

I

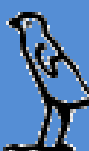
O

V

C or

J

P

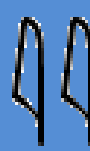
W

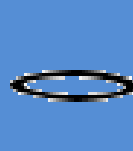
D

K

Q

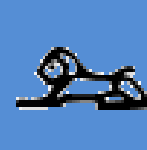
X

E   or or

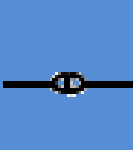
R

Y   or

F

L

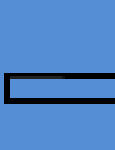
S

Z

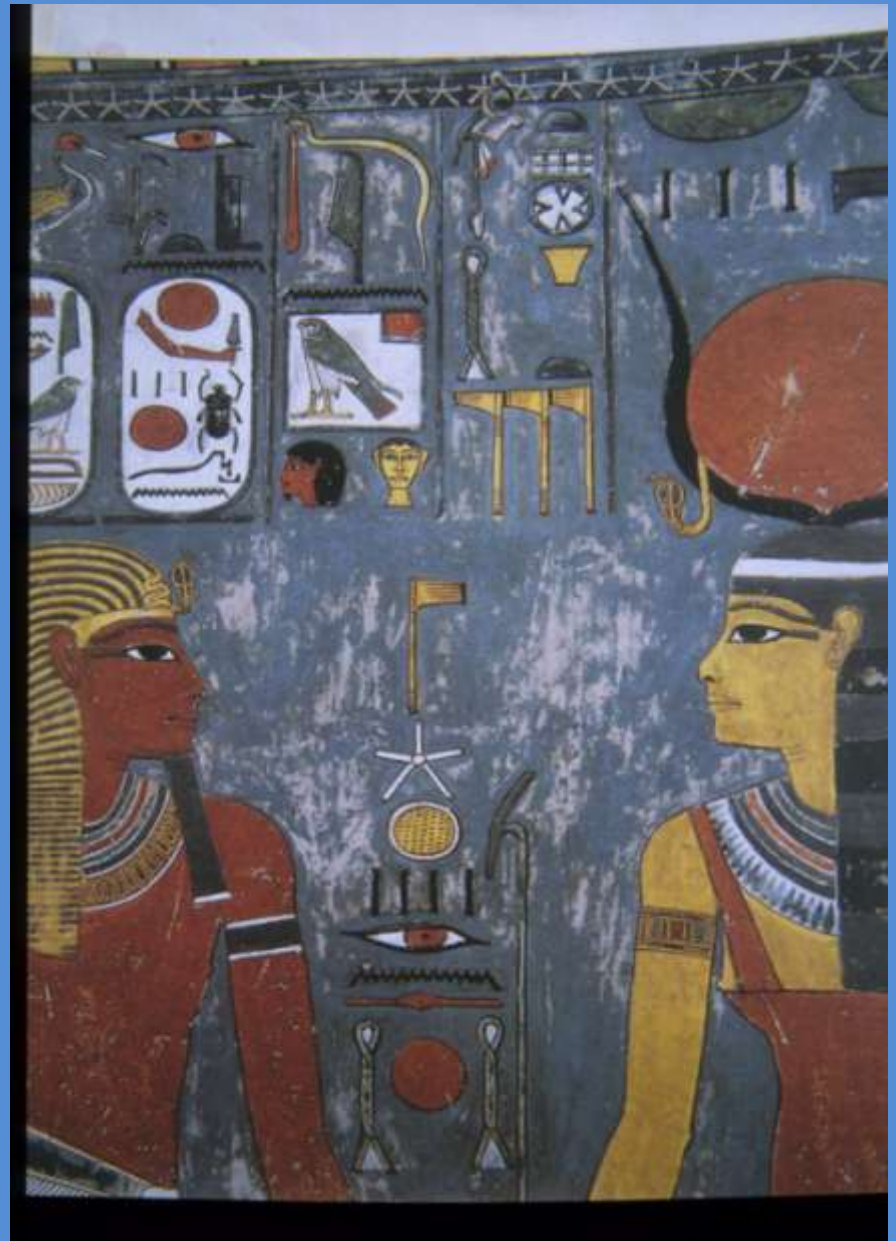
G

M

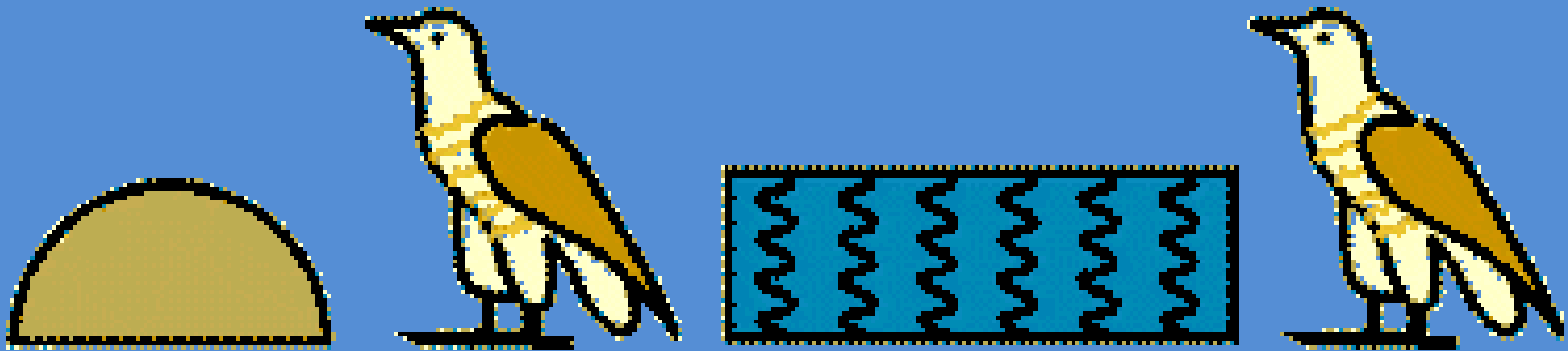
T

SH

• Τα ιερογλυφικά είναι μια φωνητική γραφή. Επειδή όμως τα γράμματα είναι εικόνες ζώων και άλλων αντικειμένων η γραφή αυτή φαίνεται και ως ιδεογραφική, χωρίς όμως να είναι έτσι. κύριος εκπρόσωπος της εικονογραφικής γραφής είναι από το 4.000 - 3.000 π. Χ. η δημιουργημένη γραφή των αρχαίων Αιγυπτίων, η ονομαζόμενη ιερογλυφική, που κάθε σύμβολό της εκφράζει ή έννοια ή λέξη ή συλλαβή ακόμη και ένα μόνο γράμμα.

Το πρώτο βήμα στην ανακάλυψη της γραφής πρέπει να δημιουργήθηκε με τη ζωγραφική απεικόνιση των διάφορων αντικειμένων. Η γραφή αυτή λεγόταν ιερογλυφική, γιατί την έγραφαν ιερείς. Στην αρχαία Αίγυπτο μόνο οι ιερείς είχαν τη δυνατότητα να τη μελετήσουν και να τη μάθουν, γιατί η γνωριμία με τη γραφή απαιτούσε ασχολία πολλών χρόνων. Εκτός από τους ιερείς υπήρχαν ειδικοί άνθρωποι, κάτι σαν επιστήμονες εκείνης της εποχής, οι ονομαζόμενοι γραφείς.

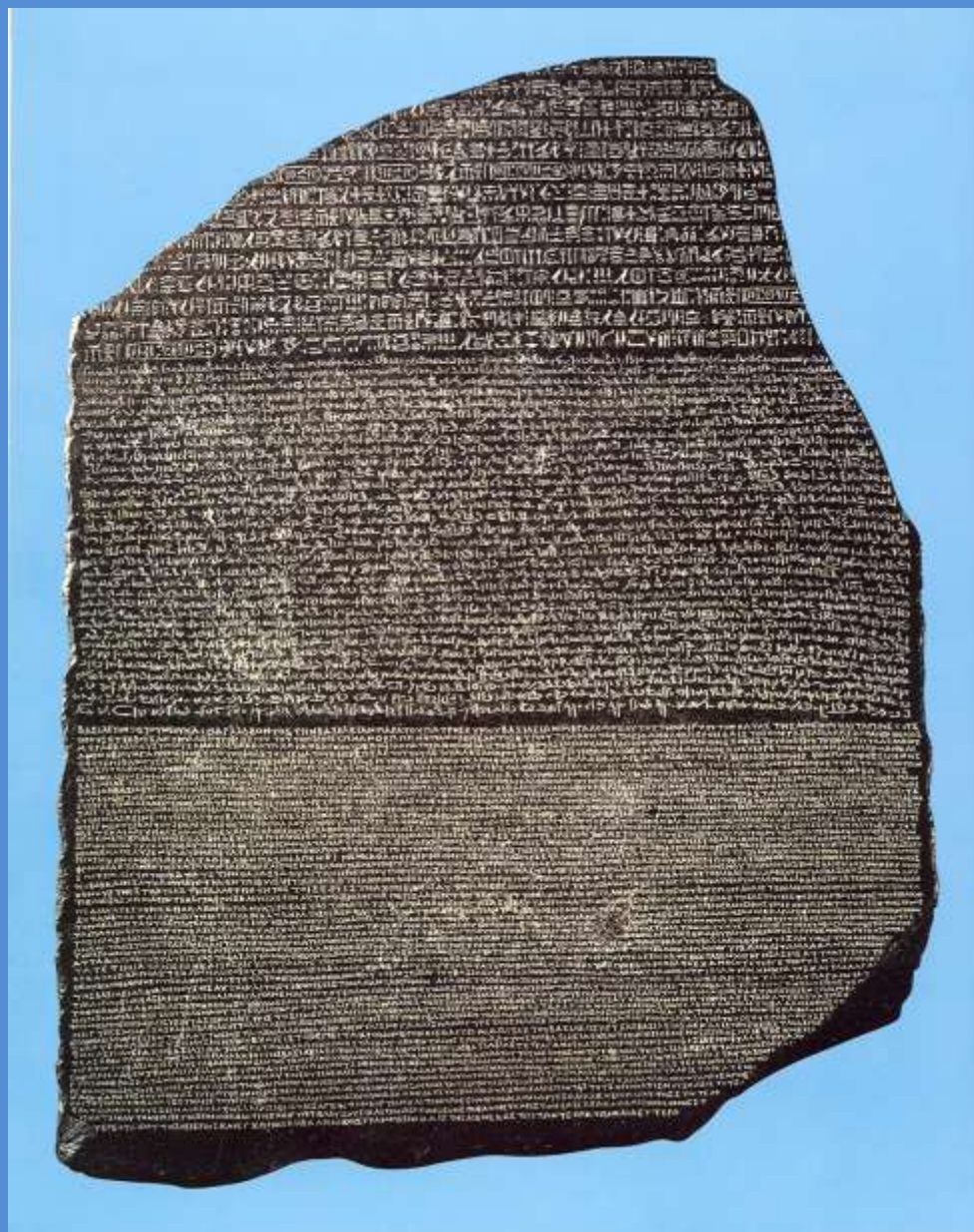
Στην αρχαία Αίγυπτο η εξέλιξη της γραφής των εικόνων «τα ιερογλυφικά» είχαν μια πορεία από την μνημειακή γραφή που γραφόταν κυρίως σε μνημεία και ναούς στην ιερατική γραφή που χρησιμοποιείτο από τους ιερείς και γραφόταν σε φύλλα παπύρου και στην δημοτική ή λαϊκή.

Στις δύο αιγυπτιακές αυτές γραφές την ιερογλυφική και τη δημοτική και την ελληνική έγινε δυνατή η αποκρυπτογράφηση της ιερογλυφικής.

Στα νεότερα χρόνια η ανάγνωση της ιερογλυφικής γραφής οφείλεται στην ανακάλυψη της τρίγλωσσης επιγραφής της Ροζέτας.

Αυτή είναι γραμμένη στα ιερογλυφικά, στη δημοτική αιγυπτιακή γραφή και στην ελληνική. Με το συσχετισμό αυτό των γραφών μεταξύ τους κατόρθωσε ο Σαμπολιόν να τη διαβάσει.

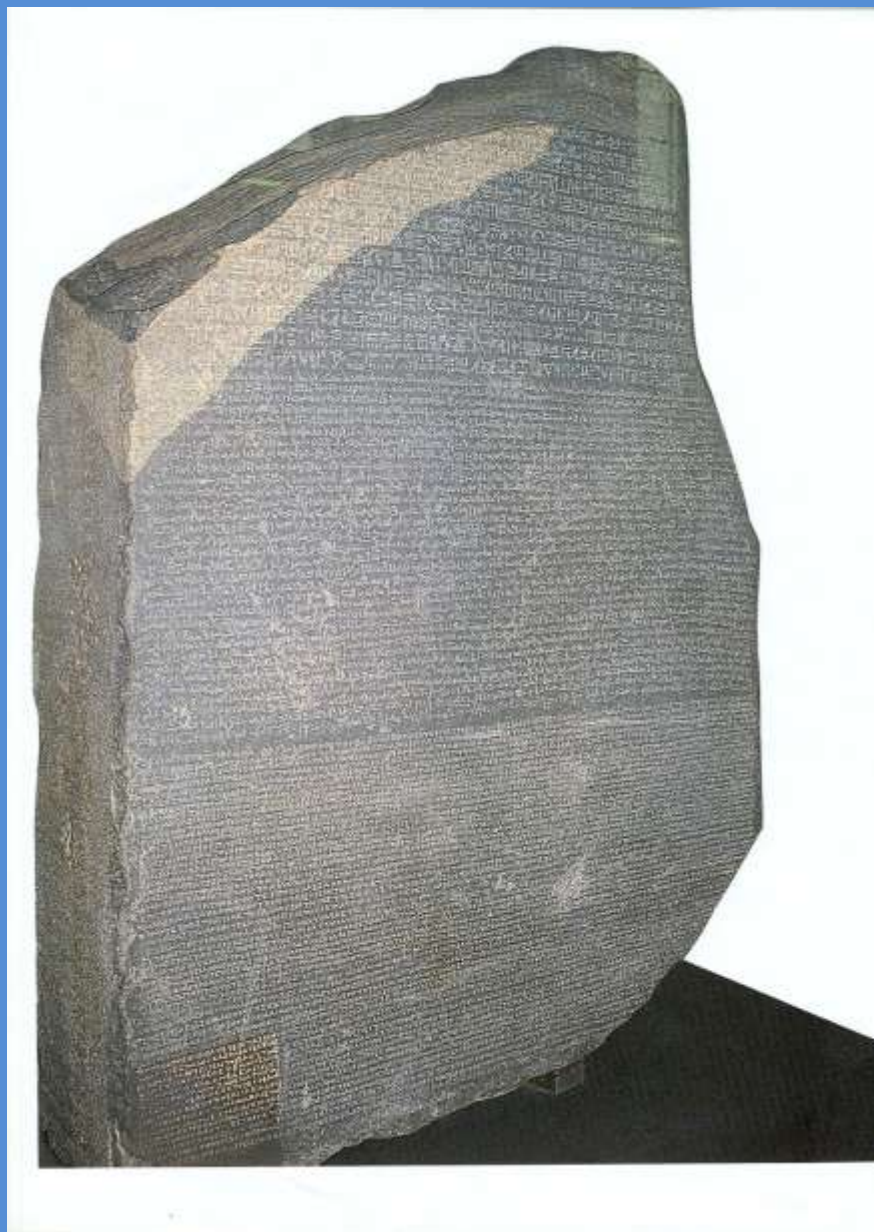
Η στήλη της Ροζέτας είναι μια πλάκα από γρανίτη (μαύρο βασάλτη) της εποχής των Πτολεμαίων και φέρει εγχάρακτη επιγραφή σε δύο γλώσσες. (Ελληνικά, & Αιγυπτιακά) με τρία συστήματα γραφής. Ιερογλυφικά-δημοτική αιγυπτιακή και ελληνική. Ο σπουδαίος Γάλλος μελετητής [Ζαν-Φρανσουά Σαμπολιόν](#) (1790-1832) από τους πιο διακεκριμένους [γλωσσολόγους](#) της εποχής, κατάφερε, με βάση τα ονόματα των βασιλέων Πτολεμαίου, Αρσινόης και Κλεοπάτρας που αναφέρονται στην στήλη της Ροζέτας, να βρει το κλειδί για να αποκρυπτογραφήσει τα [αιγυπτιακά ιερογλυφικά](#). Η στήλη φυλάσσεται σήμερα στο [Βρετανικό Μουσείο](#) του [Λονδίνου](#).

Στήλη της Ροζέττας

Η Στήλη της Ροζέττας είναι μια πέτρινη πλάκα από βασάλτη ή γρανίτη. Ύψους :114 cm πλάτους 72 cm και πάχους 27 cm & βάρους 762 κιλά, προέρχεται από τον ναό του Πτολεμαίου Ε΄ του Επιφανούς.

Χρονολογείται στο το 196 π Χ και φέρει εγχάρακτη μια επιγραφή σε δύο γλώσσες (αιγυπτιακή και ελληνική) και τρία συστήματα γραφής (ιερογλυφικά, δημόδη αιγυπτιακή, ελληνική) Το ελληνικό μέρος της στήλης αρχίζει ως εξής: « Βασιλεύοντος του νέου και παραλαβόντος την βασιλείαν παρά του πατρός... ».

ΣΑΝΣΚΡΙΤΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Η Σανσκριτική
είναι η κλασική
γλώσσα της
Ινδίας και
λειτουργική
γλώσσα του
Ινδουισμού, του
Βουδισμού και
του Τζαϊνισμού.

Η θέση της στον πολιτισμό της Ινδίας είναι παρόμοια με εκείνη των Λατινικών και των αρχαίων ελληνικών στην μεσαιωνική Ευρώπη, και είναι κεντρικός άξονας της ινδουιστικής παράδοσης.

Σανσκριτικό Αλφάβητο

φωνήεντα

अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ऋ	ॠ	ए	ऐ	ओ	औ	अं	अँ	अः	लृ	लृ
a	ā	i	ī	u	ū	ṛ	ṝ	e	ai	o	au	aṁ	aṁ̄	aḥ	ḷ	ḹ
[ʌ]	[aː]	[i]	[iː]	[u]	[uː]	[ɾ]	[ɾ̄]	[eː]	[aːi]	[o]	[aːu]	[aŋ]	[ã]	[eh]	[ɭ]	[ɭ̄]
प	पा	पि	पी	पु	पू	पृ	पृ	पे	पै	पो	पौ	पं	पाँ	पः	प्लृ	प्लृ
pa	pā	pi	pī	pu	pū	pṛ	pṝ	pe	pai	po	pau	paṁ	paṁ̄	paḥ	plṛ	plṝ

σύμφωνα

क	ka	[kʌ]	ख	kha	[kʰʌ]	ग	ga	[gʌ]	घ	gha	[gʱʌ]	ङ	ṅa	[ŋʌ]
च	ca	[cʌ]	छ	cha	[cʰʌ]	ज	ja	[ʃʌ]	झ	jha	[ʒʱʌ]	ञ	ña	[ɲʌ]
ट	ṭa	[ʈʌ]	ठ	ṭha	[ʈʰʌ]	ड	ḍa	[ɖʌ]	ढ	ḍha	[ɖʱʌ]	ण	ṇa	[ɳʌ]
त	ta	[tʌ]	थ	tha	[tʰʌ]	द	da	[dʌ]	ध	dha	[dʱʌ]	न	na	[nʌ]
प	pa	[pʌ]	फ	pha	[pʰʌ]	ब	ba	[bʌ]	भ	bha	[bʱʌ]	म	ma	[mʌ]
य	ya	[jʌ]	र	ra	[rʌ]	ल	la	[lʌ]	व	va	[ʋʌ]			
श	śa	[ʃʌ]	ष	ṣa	[ʂʌ]	स	sa	[sʌ]						
ह	ha	[ɦʌ]	ळ	ḷa	[ɭʌ]									

διπλά σύμφωνα

क्ष	kṣa	ज्ञ	jña	क्त	tkta	त्र	tra	द्व	dva	श्र	śra	द्य	dya
द्	dda	त्त	tta	द्भ	ḍha	द्भ	dbha	द्म	dma	ह्य	hma	ह्य	hya

Αριθμητικά

०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
शून्य	एक	द्वि	त्रि	चतुर्	पञ्चन्	षष्	सप्तन्	अष्टन्	नव	दश
śunña	eka	dvi	tri	chaturṣ	pañchanṣ	ṣaṣṣ	saptanṣ	aṣṭanṣ	nava	daśa
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Είναι μία από τις
είκοσι δύο (22)
επίσημες γλώσσες της
Ινδίας η Σανσκριτική
διδάσκεται σε σχολεία
σε όλη την Ινδία ως
δεύτερη γλώσσα, ενώ
ορισμένοι Βραχμάνοι
τη θεωρούν μητρική
τους γλώσσα.

Η λέξη *saṁskṛta*
σημαίνει
"εξευγενισμένος,
καθαγιασμένος,
ιεροποιημένος". Η
αρχαιότερη
γραμματική της
Σανσκритικής
χρονολογείται
στον 5ο αι. π Χ .

Η γνώση των Σανσκριτικών υποδείκνυε υψηλή κοινωνική θέση και μόρφωση. Ήταν η γλώσσα των λογίων.

Ο Ινδουισμός, Βραχμανισμός και βραχμανική θρησκεία είναι ονομασίες με τις οποίες περιγράφονται οι πάμπολλες τοπικές θρησκείες της Ινδίας.

Από τους ίδιους τους πιστούς της, η θρησκεία των Ινδών περιγράφεται συνήθως από τη σανσκριτική έκφραση Σανατάνα Ντάρμα, που σημαίνει «αιώνιος νόμος», «αιώνια τάξη» ή «πατρική πίστη».

Σανσκριτική γλώσσα , αναφέρεται ως η αρχαιότερη θρησκεία του κόσμου, καθώς κάποιες από τις ρίζες της ανάγονται στην Εποχή του Σιδήρου.

Ο Ινδουισμός είναι η τρίτη μεγαλύτερη θρησκεία του κόσμου σε αριθμό πιστών, μετά το Χριστιανισμό και το Ισλάμ, με περίπου ένα δισεκατομμύριο πιστούς, εκ των οποίων πάνω από το 90% κατοικεί στην Ινδία.

Ο Ινδουισμός βασίζεται στα ιερά κείμενα Βέντα (Βέδες) καθώς και στη διδασκαλία των γκουρού (δασκάλων).

Βραχμανισμός είναι η επίσημη ονομασία της ινδικής θρησκείας. Ετυμολογικά, ο όρος προέρχεται από την ονομασία της κάστας των Ινδών ιερέων ή βραχμάνων (στα σανσκριτικά «Μπράχμανα») και χρησιμοποιείται από την πρώτη χιλιετία π. Χ.

Κρίσιμα ονομάζεται η σημαντικότερη ινδουιστική θεότητα, κατ' άλλους θεία μετενσάρκωση του θεού Βισνού και κατ' άλλους το Ανώτατο Όν, η οποία απεικονίζεται ως παιδί, ή να παίζει φλάουτο ή ως νεαρός Πρίγκιπας .

Πότε εμφανιστήκαν στον ελλαδικό χώρο οι πρώτες ελληνικές γραφές

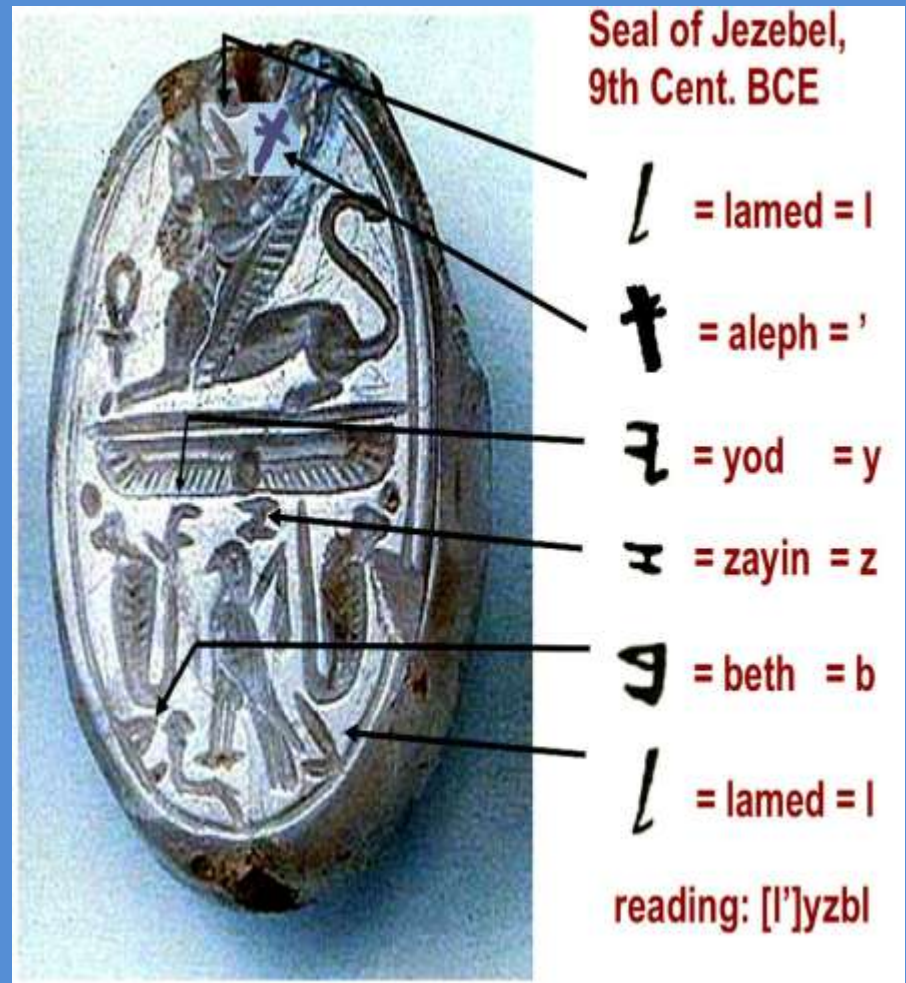

• Ποια ήταν τα
χαρακτηριστικά των
«ιδεογραμμάτων» και τι
ονομάζουμε
Σφραγιδόλιθο;

• Στον ελληνικό χώρο οι
πρώτες γραφές έκαναν
την εμφάνισή τους σε
μορφή σφραγίδας και
σφραγιδόλιθου στην
Κρήτη, κατά το 2600 με
2300 π .Χ. Εκεί
εμφανίστηκαν για πρώτη
φορά τα κρητικά
«ιδεογράμματα

Ήταν σχήματα και σύμβολα ιδεών και καταστάσεων.

Σφραγιδόλιθος ονομάζεται συνήθως πολύτιμος λίθος μικρού σχήματος που φέρεται σε δακτυλίδι ή αυτόνομα ως σφραγίδα. Ο σφραγιδόλιθος φέρει κυρίως έγλυφες, και σπάνια ανάγλυφες, παραστάσεις.

Χρησιμοποιείτε για τη σφράγιση επιστολών ή διαταγμάτων. Τέτοιοι σφραγιδόλιθοι βρίσκονται από τη πρότερη αρχαιότητα στην Αίγυπτο, Βαβυλώνα και Ασσυρία καθώς και στην προϊστορική Ελλάδα, στη Μινωική και Μυκηναϊκή εποχή.

Φακοειδής σφραγιδόλιθος από σαρδόνυχα με παράσταση αρματοδρομίας & σφραγιδόλιθος από αχάτη με παράσταση λιονταριού και ταύρου. 1500-1400 π. Χ. Αθήνα.

- Συχνά ονομάζετε η ιδεογραφική γραφή «ιερογραφική» γιατί η χρήση της αποδίδετε στα ιερατεία της εποχής.

- Η γραφή αυτή αντικαταστάθηκε κατά το 1700π.Χ. από τα γραμμικά σύμβολα και σχήματα της «Γραμμικής Α΄» η οποία δεν έχει ακόμα αποκρυπτογραφηθεί.

- Αυτή η γραφή αντικαταστάθηκε μεταξύ 1440 και 1150 π. Χ. από την «Γραμμική Β΄» η οποία ονομάζεται και Μυκηναϊκή.

Πολλά δείγματα
τέτοιας γραφής
έχουν βρεθεί εκτός
από της Μυκήνες
στην Κνωσό στη
Θήρα ,στην Πύλο
και σε άλλα ,μέρη
της Πελοποννήσου.

Η γραφή αυτή έχει
αποκρυπτογραφηθεί
από τον Βρετανό
Michael Ventris.

	a	e	i	o/u
	𐀀; 𐀁	𐀂	𐀃	𐀄; 𐀅
y	𐀆	𐀇	𐀈	𐀉; 𐀊
w	𐀋	𐀌	𐀍	𐀎; 𐀏
r	𐀐; 𐀑	𐀒	𐀓	𐀔; 𐀕
m	𐀖	𐀗; 𐀘	𐀙	𐀚; 𐀛
n	𐀜; 𐀝; 𐀞	𐀟	𐀠	𐀡; 𐀢
p	𐀣; 𐀤	𐀥 (1)	𐀦; 𐀧; 𐀨; 𐀩	𐀪; 𐀫; 𐀬
t	𐀭; 𐀮	𐀯	𐀰; 𐀱	𐀲; 𐀳; 𐀴
d	𐀶	𐀷	𐀸	𐀹; 𐀺
k	𐀼; 𐀽	𐀾; 𐀿; 𐁀; 𐁁	𐁂	𐁃; 𐁄
q	𐁆	𐁇	𐁈	𐁉 (1)
s	𐁊	𐁋; 𐁌; 𐁍	𐁎	𐁏; 𐁐; 𐁑; 𐁒
z	𐁔	𐁕		𐁖

non-placed: L8 𐀀 (ya+?); e1 𐀃 (qi?); 35 𐀄 (na+?); 36 𐀅 (ko?)

L37 𐀆 (qa?); 43 𐀧; 𐀨 (wa?); 65 𐀩 (ki?); 90 𐀪 (ka?).

Συλλογισμός της γραμμικής γραφής Α.

Η γραμμική γραφή Β' διαθέτει ιδεογράμματα, που θυμίζουν μινωικές και αιγυπτιακές γραφές και συλλαβογράμματα.

Συλλαβογράμματα

A	𐀀	E	𐀁	I	𐀂	O	𐀃	U	𐀄
DA	𐀅	DE	𐀆	DI	𐀇	DO	𐀈	DU	𐀉
JA	𐀊	JE	𐀋			JO	𐀌		
KA	𐀍	KE	𐀎	KI	𐀏	KO	𐀐	KU	𐀑
MA	𐀒	ME	𐀓	MI	𐀔	MO	𐀕	MU	𐀖
NA	𐀗	NE	𐀘	NI	𐀙	NO	𐀚	NU	𐀛
PA	𐀜	PE	𐀝	PI	𐀞	PO	𐀟	PU	𐀠
QA	𐀡	QE	𐀢	QI	𐀣	QO	𐀤		
RA	𐀥	RE	𐀦	RI	𐀧	RO	𐀨	RU	𐀩
SA	𐀪	SE	𐀫	SI	𐀬	SO	𐀭	SU	𐀮
TA	𐀯	TE	𐀰	TI	𐀱	TO	𐀲	TU	𐀳
WA	𐀴	WE	𐀵	WI	𐀶	WO	𐀷		
ZA	𐀸	ZE	𐀹			ZO	𐀺		

Ιδεογράμματα

𐀀	𐀁	𐀂	𐀃	𐀄	𐀅
άνδρας	γυναίκα	κρίαρι	προβατίνα	ταύρος/βόδι	αγελάδα
𐀆	𐀇	𐀈	𐀉	𐀊	𐀋
μαθητή	πινάρι	ύφασμα	δέρμα βοοειδούς	προβιά	σιτόρι
𐀌	𐀍	𐀎	𐀏	𐀐	
κριθάρι	επιές	πρόδι	σύκα	κρασί	
𐀑	𐀒	𐀓	𐀔	𐀕	
τρίποδας	πρόχους	αμφορέας	φιάλη	ψευδόστομος	
𐀖	𐀗	𐀘	𐀙	𐀚	
Σίφος/Πόγχη	θώρακας	άρμα	άθλογο		
𐀛	𐀜	𐀝	𐀞	𐀟	
χρυσός	μπρούτζος	τάλαντο χαλκού	υποπόδιο		

Ο Δίσκος της Φαιστού

Ο Δίσκος της Φαιστού είναι ένα αρχαιολογικό εύρημα από την Μινωική πόλη της Φαιστού στη νότια Κρήτη και χρονολογείται πιθανώς στον 17ο αιώνα π. Χ.

Ο σκοπός της κατασκευής του και το νόημα των όσων αναγράφονται σε αυτόν τον δίσκο παραμένουν άγνωστα.

Ο δίσκος ανακαλύφθηκε στις 3 Ιουνίου 1908 και φυλάσσεται σήμερα στο αρχαιολογικό μουσείο Ηρακλείου.

Ο δίσκος είναι φτιαγμένος από πηλό.

Η μέση διάμετρός του είναι 16 cm και το μέσο πάχος του 2.1 cm.

Στις δύο όψεις του
βρίσκονται 45
διαφορετικά σύμβολα,
πολλά από τα οποία
αναπαριστούν εύκολα
αναγνωρίσιμα
αντικείμενα, όπως
ανθρώπινες μορφές,
ψάρια, πουλιά, έντομα,
φυτά κ.α.

Συνολικά υπάρχουν
241 σύμβολα, 122 στην
1η πλευρά και 119 στη
2η, τοποθετημένα
σπειροειδώς.

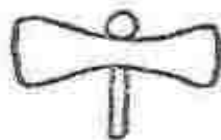

Τα σύμβολα είναι
χωρισμένα σε ομάδες
με τη χρήση μικρών
γραμμών που
κατευθύνονται προς το
κέντρο του δίσκου.

Ένα ενδιαφέρον
στοιχείο που αφορά τον
δίσκο της Φαιστού είναι
ότι μπορεί να θεωρηθεί
ως μια πρώτη μορφή
τυπογραφικών
στοιχείων ένα είδος
δηλαδή προδρόμου της
τυπογραφίας.

A

B

βοῦς

διπλοῦς πέλεκυς

ἄροτρο

πλοῖο

A

B

βάζο

ἀνάκτορο

δένδρο

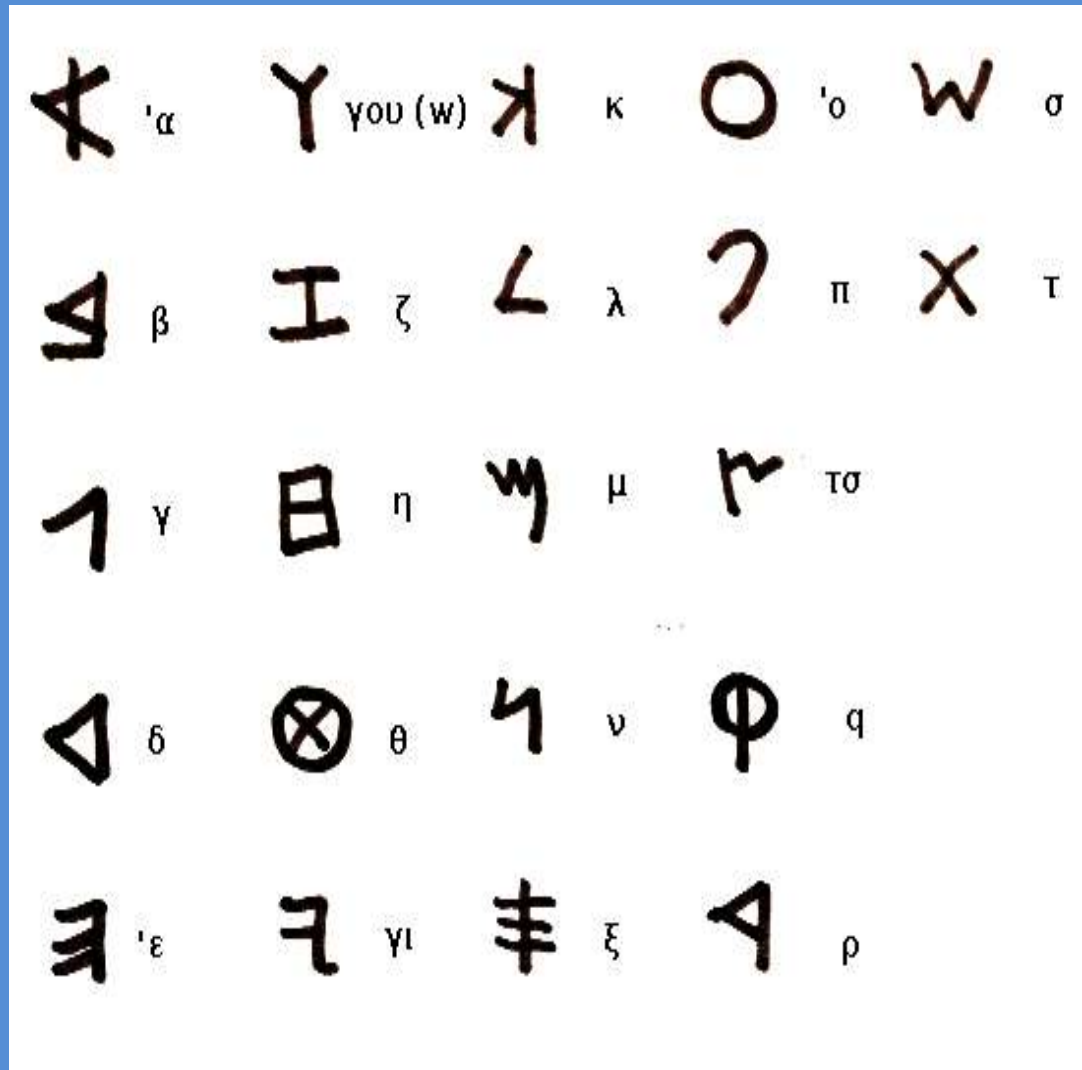
χώρα

Εἰκ. 11.— Κρητικά ἱερογλυφικά

Σε ποιους οφείλεται η αρχή
του ελληνικού αλφαβήτου
,και πότε καθιερώθηκε
ενιαίο αλφάβητο στον
ελληνικό χώρο;

Η επικρατέστερη ερμηνεία
θεωρεί πως πρότυπο του
ελληνικού αλφαβήτου υπήρξε
το φοινικικό αλφάβητο, το
οποίο πρέπει να γνώρισαν οι
Έλληνες καθώς ταξίδευαν στα
τέλη του 9ου π. Χ. αιώνα στην
ανατολική Μεσόγειο.

Κυριότερα επιβεβαιωτικά
στοιχεία αυτής της άποψης
είναι ότι τα γράμματα του
ελληνικού αλφαβήτου
διατήρησαν τα φοινικικά τους
ονόματα, αν και τα ονόματα
αυτά δεν σήμαιναν τίποτα στα
ελληνικά.

φοινικικό αλφάβητο

𐤀	𐤁	𐤂	𐤃	𐤄	𐤅	𐤆	𐤇	𐤈
aleph	beth	gimel	daleth	he	waw	zayin	heth	teth
'	b	g	d	h	w	z	h	t
𐤉	𐤊	𐤋	𐤌	𐤍	𐤎	𐤏	𐤐	𐤑
yod	kaph	lamed	mem	nun	samekh			
y	k	l	m	n	s			
𐤒	𐤓	𐤔	𐤕	𐤖	𐤗	𐤘	𐤙	𐤚
ayin	pe	sade	qoph	resh	shin	taw		
'	p	s	q	r	sh/s	t		

Φοινικικό Phoenician		(αρχαϊκό) (archaic)	Ελληνικό Greek	(κλασ.) (clas.)	Λατινικό Latin
𐤀	Aleph	𐤀, 𐤁	Άλφα / Alpha	A	A
𐤁	Beta	𐤂	Βέτα / Beta	B	B
𐤂	Ghimmel	𐤃	Γάμμα / Gamma	Γ	G
𐤃	Daleth	𐤄	Δέλτα / Delta	Δ	D
𐤄	He	𐤅	Έψιλον / Epsilon	E	E
𐤅	Waw	𐤆	Δίγαμμα / Digamma	F	F
𐤆	Zayin	𐤇	Ζέτα / Zeta	Z	Z
𐤇	Cheth	𐤈	Ητα / Eta	H	H
𐤈	Theth	𐤉	Θέτα / Theta	Θ	
𐤉	Yod	𐤊, 𐤋	Ιώτα / Iota	I	I
𐤊	Kaph	𐤌	Κάππα / Kappa	K	K
𐤋	Lamed	𐤍, 𐤎	Λάμβδα / Lambda	Λ	L
𐤌	Men	𐤏	Μυ / Mu	M	M
𐤍	Nun	𐤐	Νυ / Nu	N	N
𐤎	Samech	𐤑	Ξε / Xi	Ξ	
𐤏	Ayin	𐤒	Όμικρον / Omicron	O	O
𐤐	Pe	𐤓, 𐤔	Πε / Pi	Π	P
𐤑	Sade	𐤕	Σαν / San		
𐤒	Qoph	𐤗	Κόππα / Qoppa		Q
𐤓	Resh	𐤙, 𐤚	Ρω / Rho	P	R
𐤔	Shin	𐤛, 𐤜	Σίγμα / Sigma	Σ	S
𐤕	Tau	𐤞	Ταυ / Tau	T	T
			Υψιλον / Ypsilon	Υ	VY
			Φει / Phi	Φ	
			Χει / Chi	X	X
			Ψει / Psi	Ψ	
			Ωμέγα / Omega	Ω	

Αντιθέτως, στα φοινικικά
κάθε γράμμα ήταν
ονομασμένο κατά μια λέξη
που ξεκινούσε με αυτό
(*aleph* = βόδι, *beth* = σπίτι,
gimel = καμήλα Δαλέθ=
πόρτα κ.λπ.).

Γι' αυτό το λόγο και τα
ονόματα των γραμμάτων
παρέμειναν άκλιτα στα
ελληνικά.

Μέσα στον 7ο π. Χ. αι.
όλες οι ελληνικές πόλεις-
κράτη είχαν ήδη
διαμορφώσει και
χρησιμοποιούσαν η
καθεμιά το δικό της
αλφάβητο με τις κατά
τόπους ιδιομορφίες.

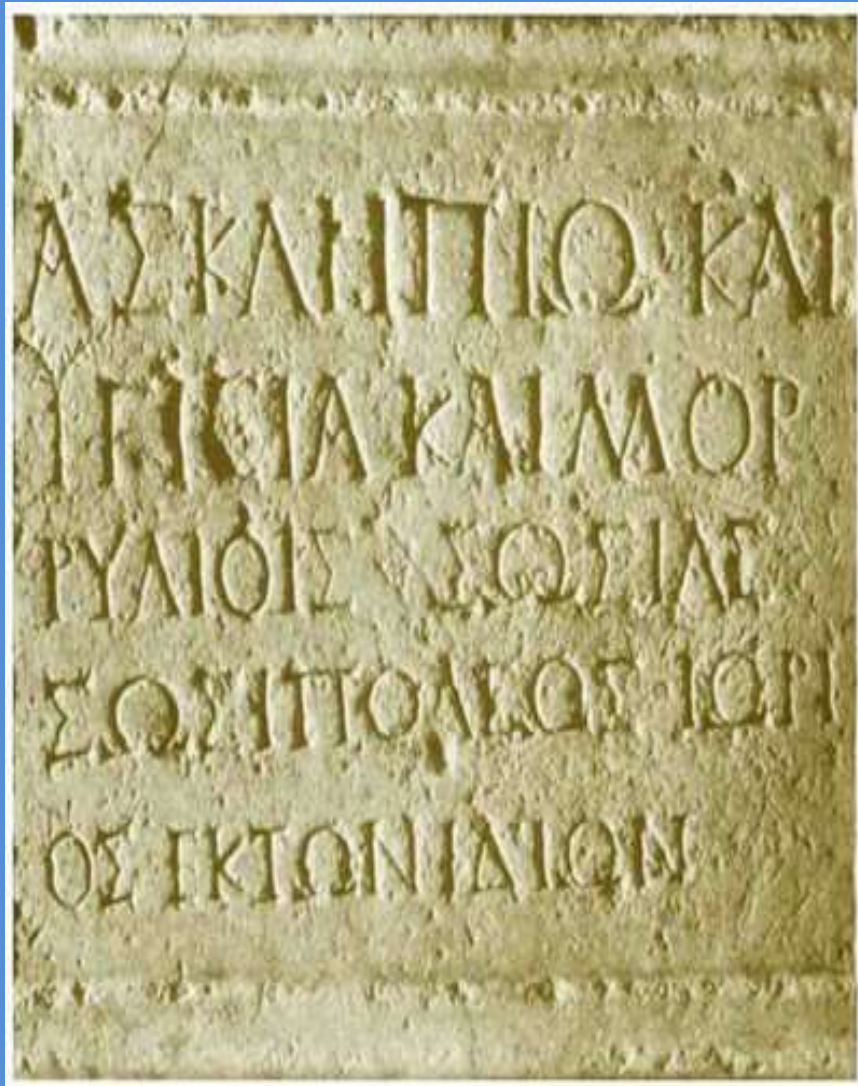
Το ελληνικό αλφάβητο έγινε η βάση για τη δημιουργία του λατινικού αλφαβήτου.

Πράγματι, το λατινικό αλφάβητο προέρχεται κυρίως από το ετρουσκικό αλφάβητο

το οποίο με τη σειρά του, και σύμφωνα με την επικρατέστερη σήμερα άποψη, βασίστηκε στο ελληνικό.

	αττική	εύβοια	βοιωτία	θεσσαλία	φωκίδα	λοκίδα	αίγινα, κυδων.	κόρινθ. κέρκ.	μέγαρ. βυζάντ	σικυώνη	ῥήγιον, ἑλισσαί, ἑργασί	ἄργος, μυκίνη	αργονίδα	λακων. μεσσην.	αρκαδία
άλφα	A	A	B	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
βήτα	B	B	B	B	B	B	B	Π	Π	B	Β	Β	B	B	B
γάμμα	Λ	Γ	Γ	Γ	Γ	Γ	Γ	Γ	Γ	Γ	Γ	Γ	Γ	Γ	Γ
δέλτα	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ
έψιλον	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Β	Β	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε
διγαμμα	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	—	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε
ζήτα	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ
ήτα	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Β	—	—	—	—
θэта	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ
ιότα	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ξ	Ι	Ι	Σ	Ι	Ι	Ι	Ι
κάππα	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
λάμβδα	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ
μυ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ
νυ	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν
ξι	Χ	Θ	Χ	+	+	+	Χ	Ξ	Ξ	Ξ	Ξ	Ξ	+	Χ	Χ
όμικρον	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
πι	Π	Π	Π	Π	Π	Π	Π	Π	Π	Π	Π	Π	Π	Π	Π
ρσθ	—	Μ	—	—	Μ	—	—	Μ	—	Μ	Μ	Μ	?	Μ	—
κόππα	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ
ρο	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ
σίγμα	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	—	Ξ	—	—	Ξ	Σ	Σ	Ξ
ταυ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ
ύψιλον	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ
φι	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ
χι	Χ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Χ	Χ	Χ	Χ	Χ	Χ	Χ	Υ	Υ
ψι	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Φ	Φ	Φ
ωμέγα	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Β	—	—	—	—

Ελληνικά .

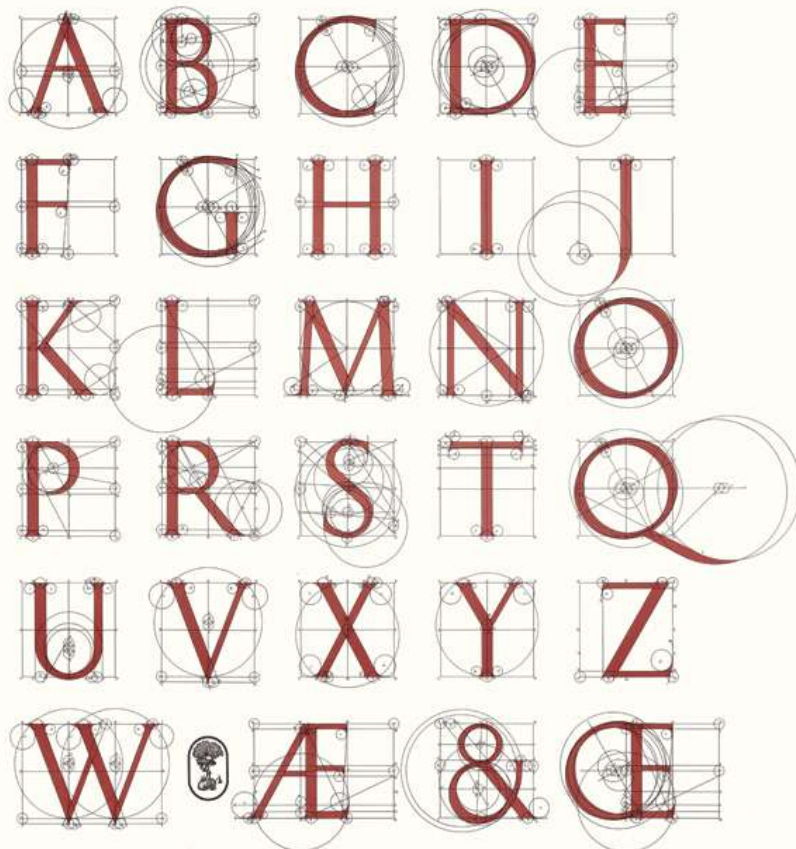

Λατινικά .

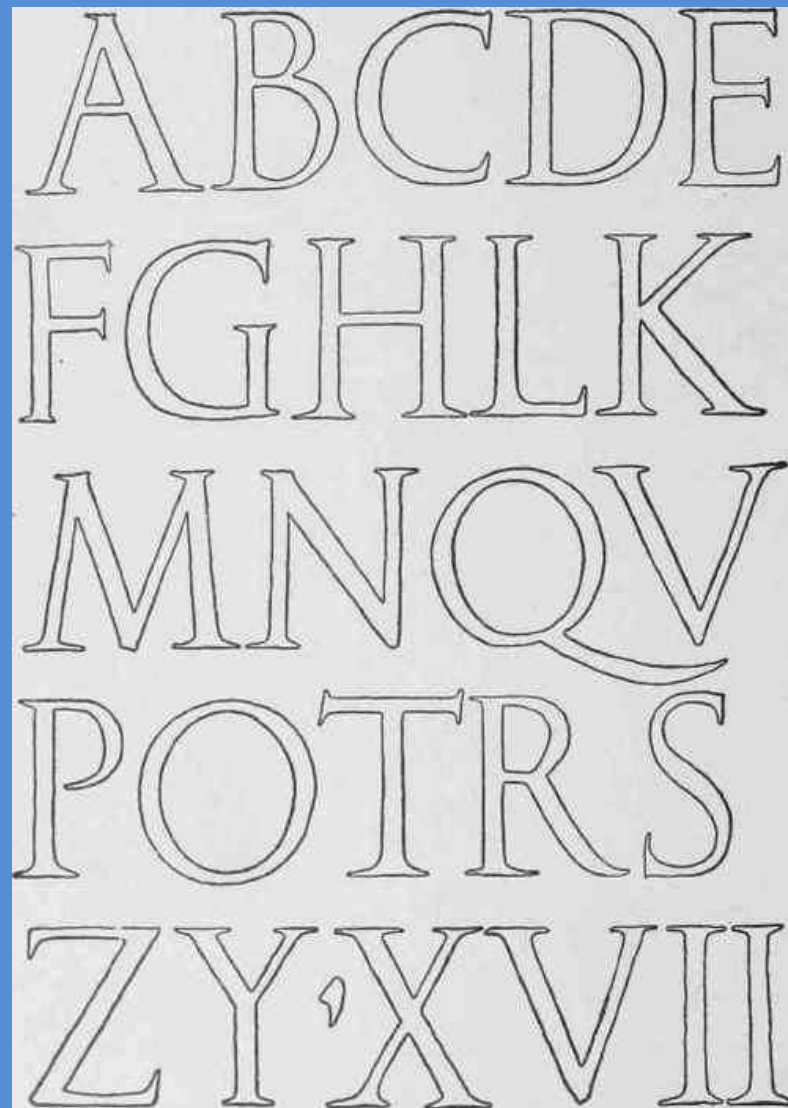
ΒΥΒΛΙΟΝ ΟΥΚ ΕΕ
ΝΕΥΘΗ ΕΤΑΙ ΕΤΕΙ
ΩΜΟΕΛΑ ΜΕΝ: ΑΝΥΕ-
ΛΕΤΑ ΙΑΤΤΟ ΩΡΑ ΕΤΙ
ΤΗ ΕΜΕΧΡΗΕΥ ΤΗ Ε

ΛΑΤΙΝΙΚΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ

QUO-USQUE-TANDEM-ABUTERE-CATALINA-PATIENTIA-NOSTRA-
 QUAM-DIU-ETIAM-FUROR-ISTE-TUUS-NOS-ELUDET-QUEM-AD-FINE-
 M-SESE-EFFRENATA-JACTABIT-AUDACIA-NIHIL-NE-TE-NOCTURNUM-
 PRÆSIDIUM-PALATI-NIHIL-URBIS-VIGILIÆ-NIHIL-TIMOR-POPULI-NIHIL-
 CONCURSUS-BONORUM-OMNIUM-NIHIL-HIC-MUNITISSIMUS-HABEN-
 DI-SENATUS-LOCUS-NIHIL-HORUM-ORA-VULTUSQUE-MOVERUNT-PA-
 TERE-TUA-CONSILIA-NON-SENTIS-CONSTRACTAM-JAM-OMNIUM-H-
 ORUM-SCIENTIA-TENERI-CONJURATIONEM-TUAM-NON-KWXYZ-Æ

SECOND DRAFT OF A CONSTRUCTED ROMAN ALPHABET BY DIERICK LANCY GONES: BEING A GEOMETRIC ANALYSIS OF THE GREEK & ROMAN CAPITALS & THE ARABIC NUMERALS

Βυζαντινή Γραφή

 Η ΘΕΙΑ ΠΑΤΕΡΙΣ ΕΙΡΗΙΑ ΩΓΓΗΝΑ
 ΜΕΝΩΝ
 ὑλοκλήμη βασιλεία ἔπρς.
 καὶ τοῦ ῥοῦ. καὶ τοῦ αἰῆ
 πρς. ρῦ καὶ αἰ. καὶ ἄς
 τοῖς αἰῶνας ὡρ αἰῶνι.
 καὶ μετὰ τὸν προσκυνητὸν
 φαλμοῖ.
 ὁ δὲ λείπει τὰ εἰρηρικά.
 εἰρήνη τοῦ κυδενθῶντος.
 Ὡς περ τῆς αἰῶνι εἰρήνης. ἡ ἑστὸς.
 Ὡς

Λέγεται ότι ο Αριστοφάνης ο Βυζάντιος 257-180 π. Χ. υπήρξε ο εισηγητής των σημείων στίξης που διέσπασαν τη συνεχή ακολουθία των λέξεων.

. Πρώτα στάδια του μεγαλογράμματος ρυθμού, αποτελούν η ρωμαϊκή γραφή.

Η μικρογράμματη γραφή εμφανίζεται γύρω στο 800 μ .Χ.

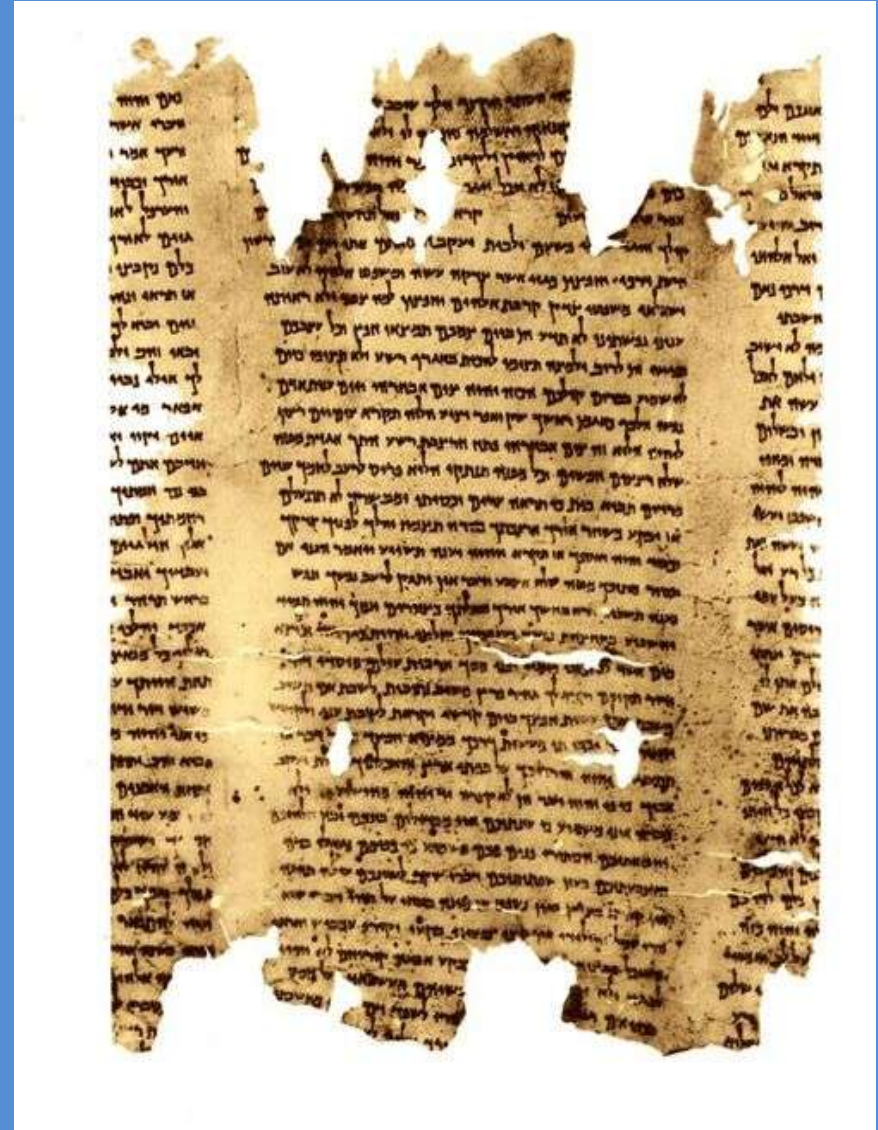
Η επίσημη χρήση της λατινικής γλώσσας ως τα χρόνια του Ηράκλειου (610-641 μ .Χ.) είχε σαν αποτέλεσμα το συνταίριασμα των χαρακτήρων ρωμαϊκής και ελληνικής σε ένα καινούριο ύφος γραφής, τη βυζαντινή.

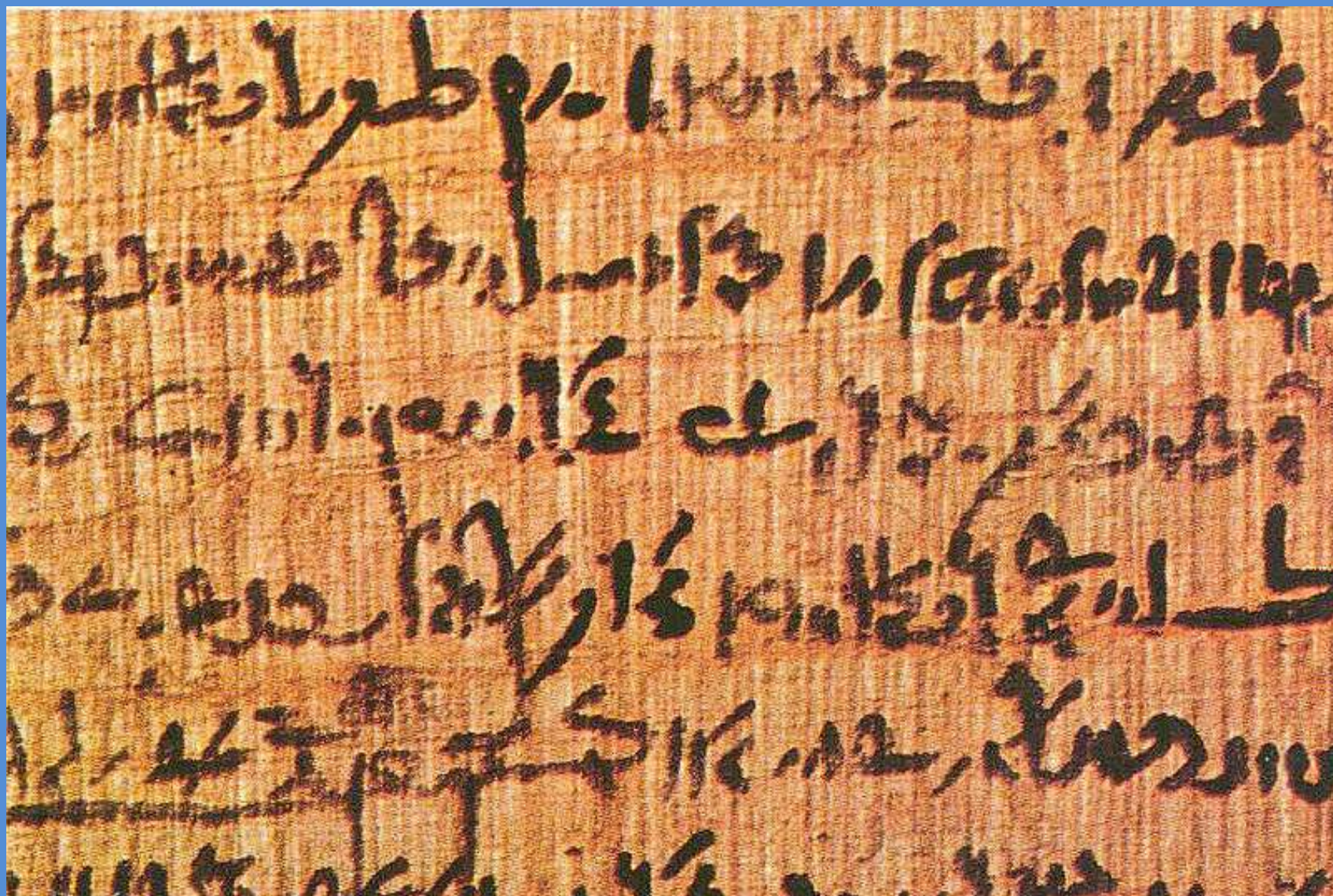
Τι είναι ο «πάπυρος» ; Πως μετατρέπεται σε υλικό γραφής;
Ο πάπυρος είναι ένα φυτό που φυτρώνει στις όχθες του ποταμού
Νείλου στην Αίγυπτο.

- Για να κατασκευάσουν βιβλία από πάπυρο τα λεγόμενα **ειλητάρια** έκοβαν τα στελέχη του φυτού σε λεπτές λωρίδες, τις έβρεχαν , τις τοποθετούσαν τη μία πάνω στην άλλη και στη συνέχεια τις πίεζαν για να κολλήσουν μεταξύ τους με την κόλλα που είχε το ίδιο το φυτό.
- Μετά στέγνωναν και λείαναν με ελαφρόπετρα η κόκαλο τα φύλλα του παπύρου που είχαν δημιουργηθεί.

Από τα Βιβλικά χειρόγραφα της Νεκράς Θάλασσας, 2ος-1ος αιώνας π .Χ.

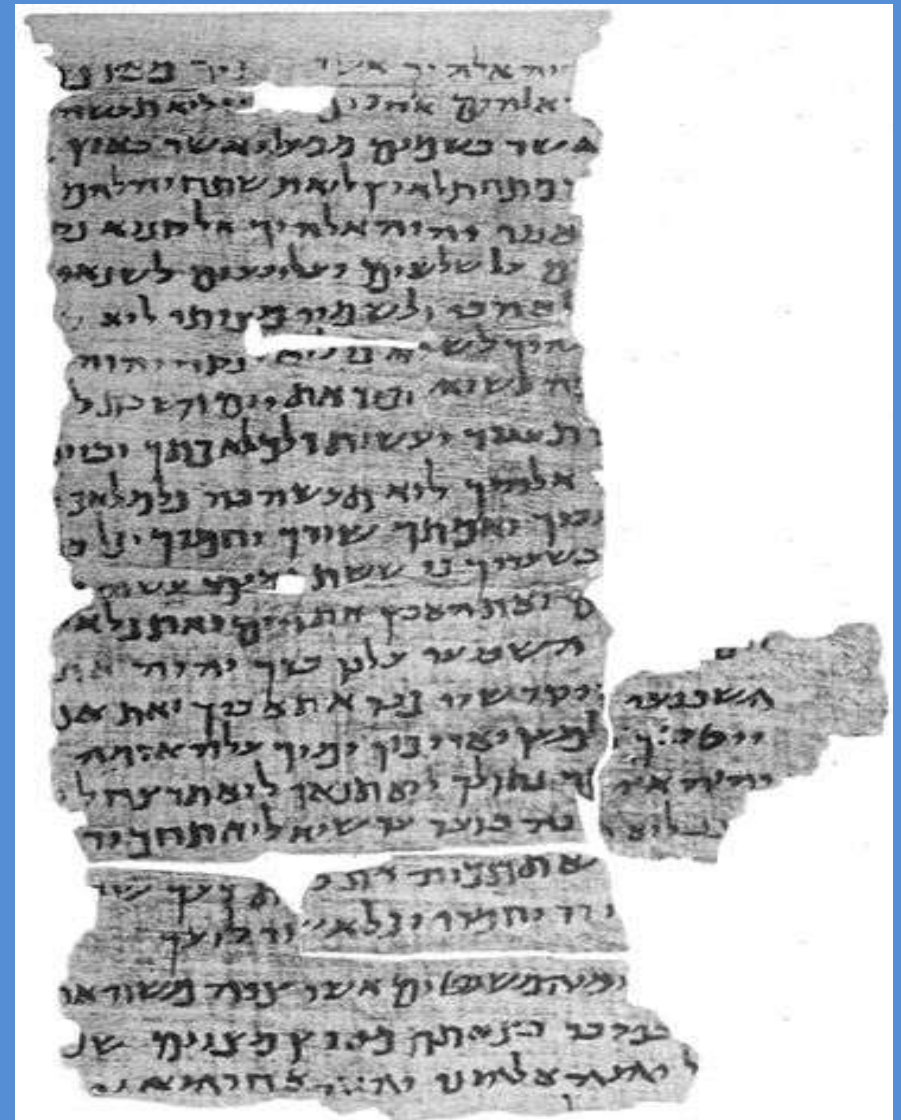
Πάπυρος

Για να έχουν μεγάλα φύλλα
κολλούσαν τα μικρότερα
μεταξύ τους με αλεύρι και
τα ονόμαζαν (ειλητά) .

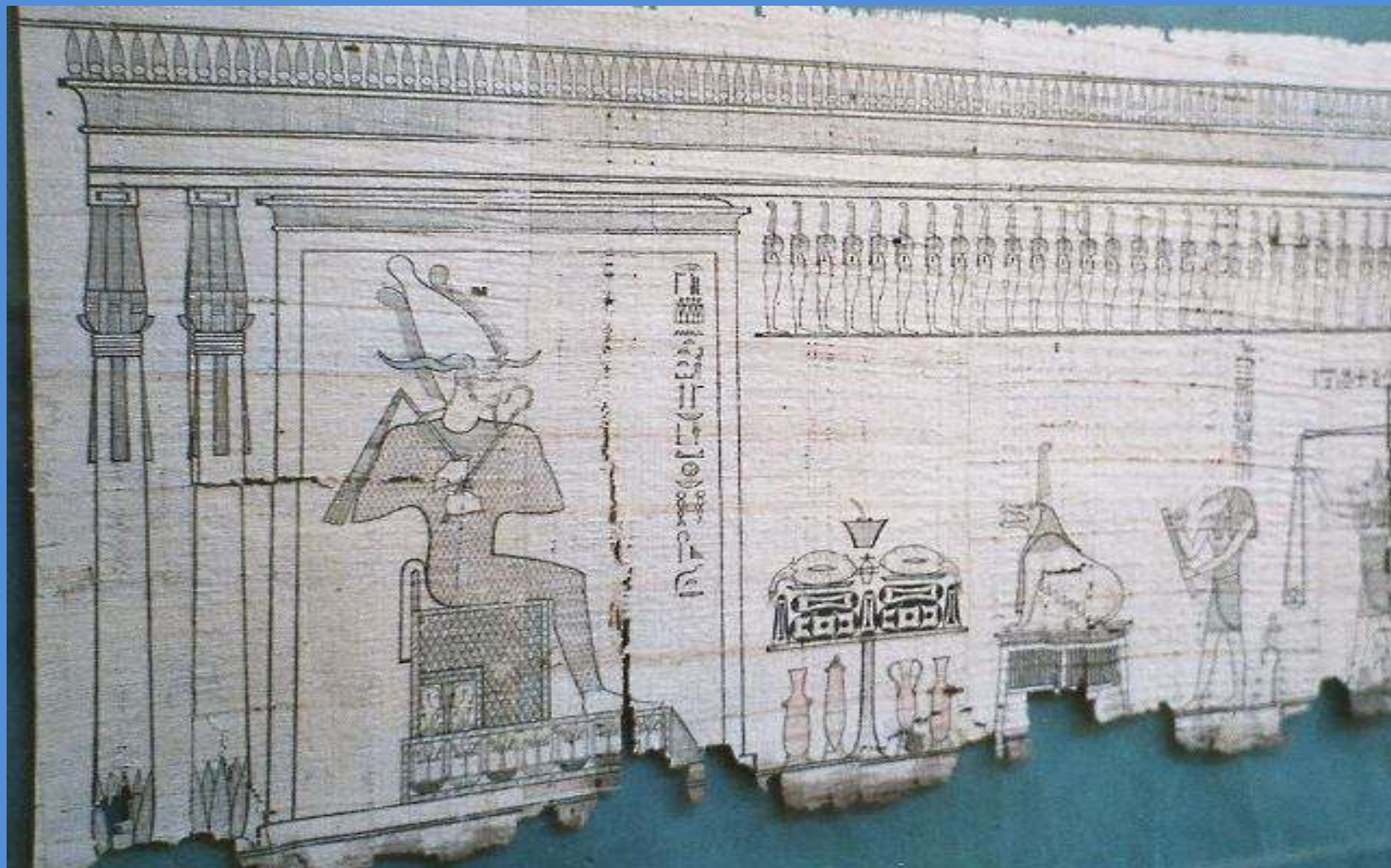
Κατόπιν έγραφαν ή
ζωγράφιζαν επάνω σε
αυτά τα φύλλα του
παπύρου.

Λόγω όμως του μη
ανθεκτικού υλικού
κυριαρχούσε το γραμμικό
σχέδιο και το νερόχρωμα ,
δεν μπορούσε να δεχθεί
αλληπάλληλες στρώσεις
χρώματος. Με αυτόν τον
τρόπο δημιουργούσαν τα
κυλινδρικά χειρόγραφα
βιβλία

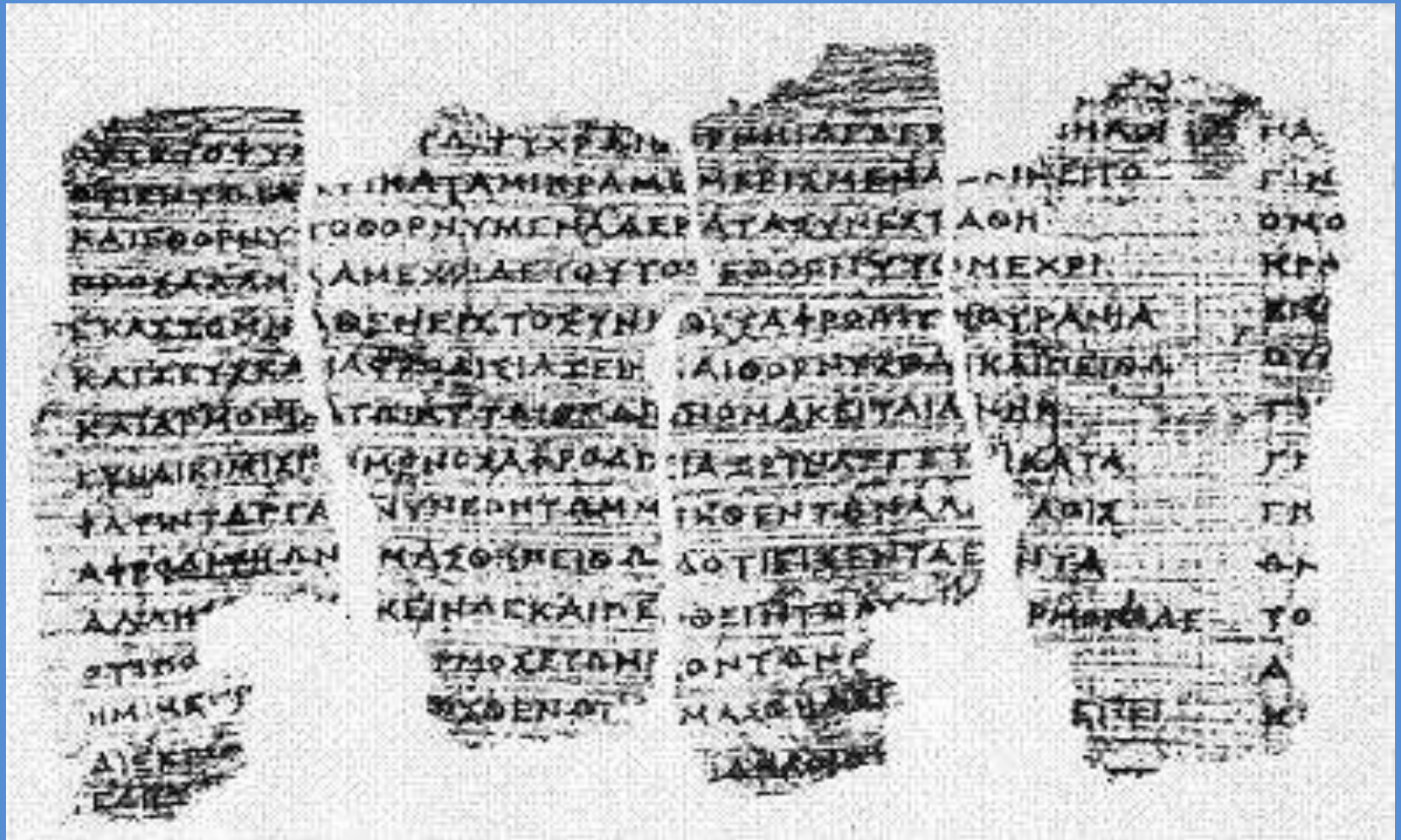

Ο Πάπυρος Νας με αποσπάσματα των Εβραϊκών Γραφών, 2ος-1ος αιώνας π. Χ .

Από το αιγυπτιακό Βιβλίο των νεκρών, 16ος-14ος αιώνας π. Χ.

Ο πάπυρος του Δερβενιού, το αρχαιότερο δείγμα παπύρου στην Ευρώπη,
4ος αιώνας π. Χ.

•Τι ήταν, και τι ξέρετε για την επεξεργασία και την κατασκευή βιβλίων από Περγαμνή :

•Ο νέος τύπος βιβλίου από περγαμνή επινοήθηκε στην αρχαία Πέργαμο, μια πόλη στα βορειοδυτικά της Μικράς Ασίας, απέναντι από το νησί Λέσβος .

•Η περγαμνή κατασκευαζόταν από δέρμα νεαρού προβάτου ,μοσχαριού ,ή κατσικιού. Το δέρμα αυτό το μούσκευαν σε ασβεστόνερο, το έπλεναν το καθάριζαν πολύ καλά, το πασπάλιζαν με γύψο για να απορροφηθεί το λίπος και το άλειφαν με καρπούς χουρμάδων για να μαλακώσει.

- Κατόπιν το τέντωναν και το έτριβαν με ελαφρόπετρα για να γίνει λείο.
- Το φυσικό χρώμα της περγαμηνής είναι υπόλευκο ή κιτρινωπό. Τα πολυτελή όμως χειρόγραφα βάφονταν με πορφυρό χρώμα.
- Κατόπιν έραβαν τα φύλλα μεταξύ τους και τα ένωναν όπως ένα κανονικό σημερινό βιβλίο αυτά τα ενωμένα φύλλα τα ονόμαζαν τετράδια επειδή τα δίπλωναν στα τέσσερα.
- Έβαζαν δε και εξώφυλλο από ξύλινες πινακίδες ντυμένες με δέρμα. Αυτή ήταν η στάχωση.
- Τα χειρόγραφα αυτά βιβλία τα ονόμαζαν Κώδικες.

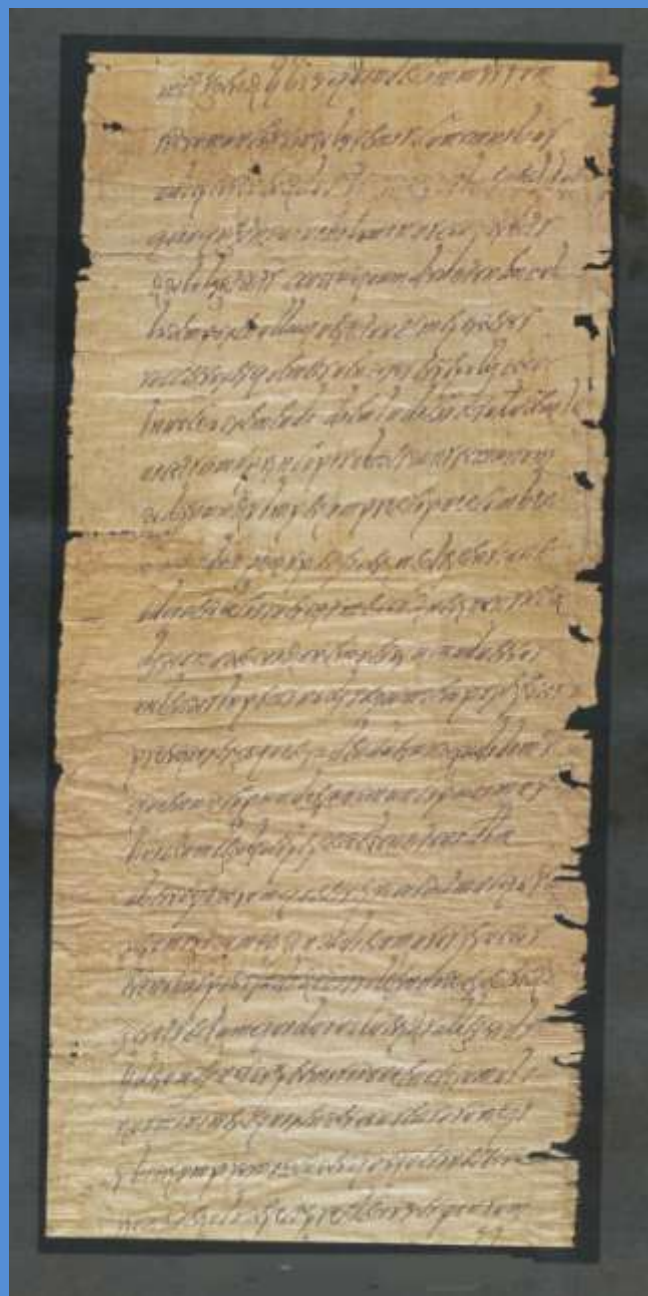

• Τι ήταν το Ειλητάριο, τι ήταν ο Κώδικας και τι ονομαζόταν Στάχωση;

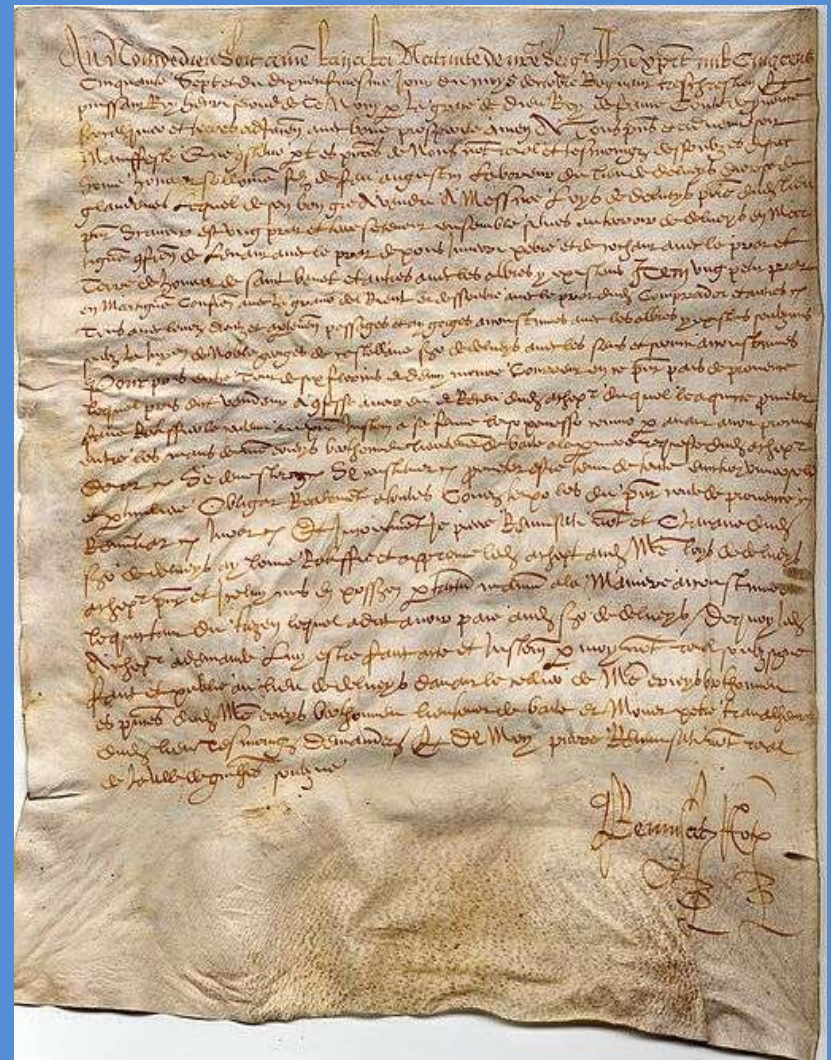
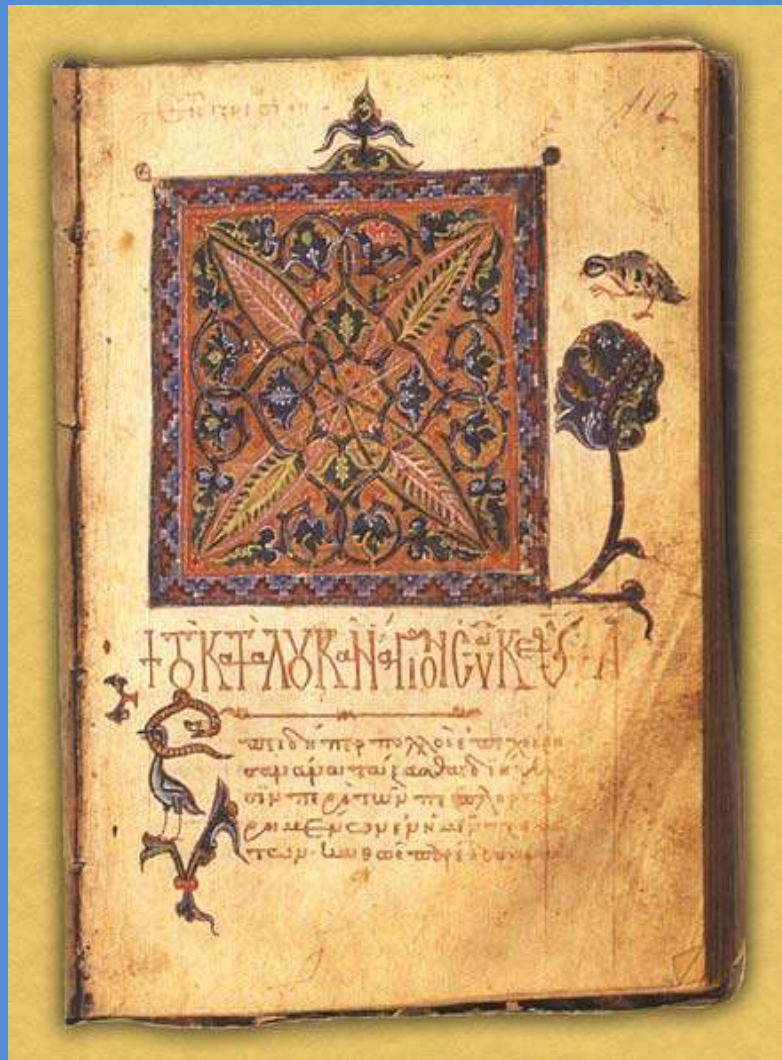
- Το Ειλητάριο ήταν κυλινδρικό χειρόγραφο βιβλίο κατασκευασμένο από φύλλα παπύρου.

- Ο Κώδικας ήταν τύπος χειρόγραφου βιβλίου όμοιο με το σημερινό κατασκευασμένο από φύλλα Περγαμηνής, ραμμένα μαζί από τη ράχη και προστατευμένα με εξωτερικό κάλυμμα φτιαγμένο συνήθως από ξύλινες πινακίδες ντυμένες με δέρμα ή φύλλα χρυσού ή ασημιού που ονομαζόταν Στάχωση.

Περγαμηνή από το Άγιος Όρος.
κείμενο του 1557 σε περγαμηνή για αγορά αγελάδας στη Γαλλία.

- Τι εννοούμε όταν λέμε Παλίμψηστο;
- Παλίμψηστο ονομάζουμε την περγαμηνή εκείνη που έχει ξαναχρησιμοποιηθεί. Δηλαδή αφού έχουν καθαρίσει (ξύσει) το παλιό κείμενο από την επιφάνια της έχουν γράψει κάποιο άλλο κείμενο νεότερο.
- παλίμψηστο του Αρχιμήδους

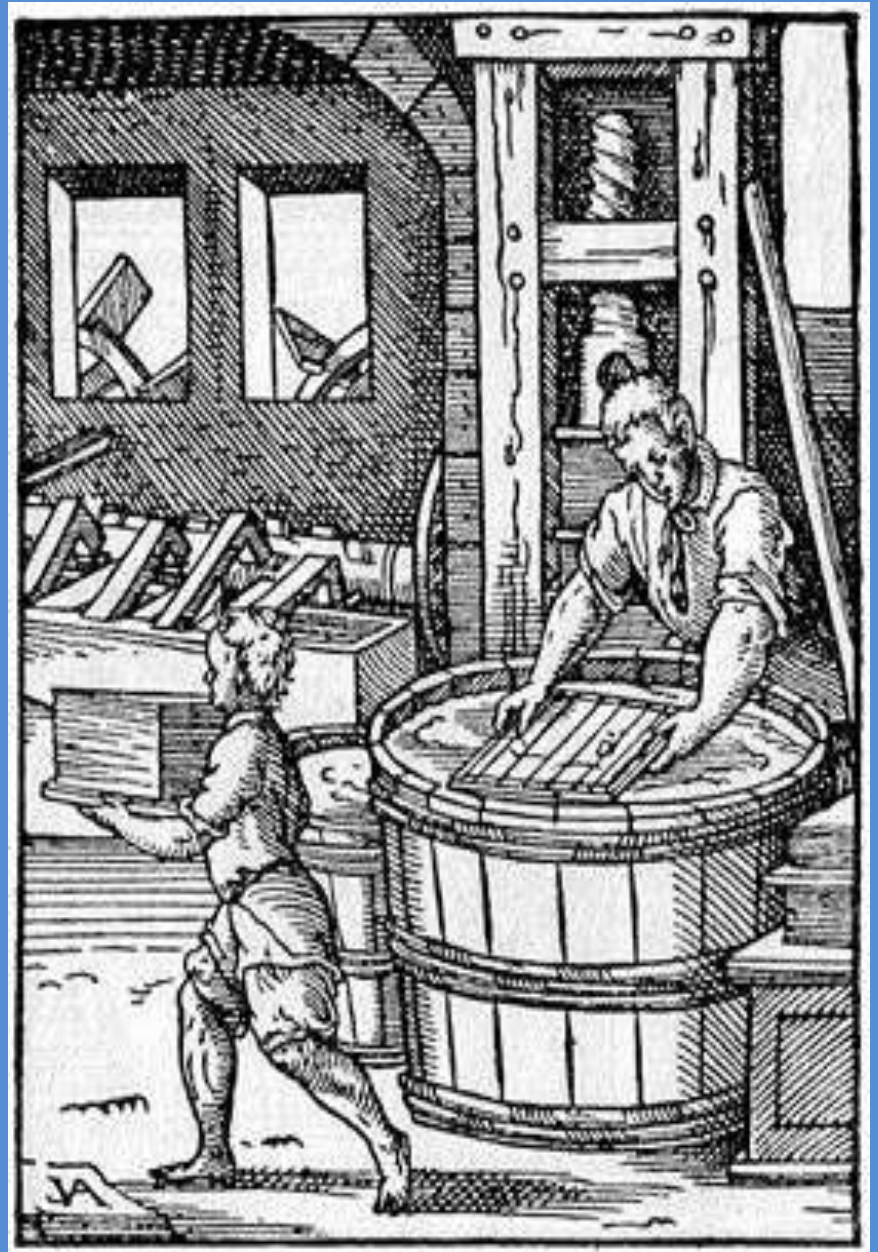
Τι είναι το χαρτί ; Πως κατασκευάζεται και ποιοί το εφεύραν ;

- Χαρτί είναι ένα λεπτό φύλλο σε λευκό ή άλλο χρώμα ,που προέρχεται από την επεξεργασία του πολτού διαφόρων ,κυρίως φυτικών υλών, και χρησιμοποιείται για τη γραφή, την εκτύπωση ,την περιτύλιξη, την επένδυση, τη συσκευασία κτλ.
- Το χαρτί γραφής εφευρέθηκε στην Κίνα εφευρέτης θεωρείται ο Κινέζος Τσάι Λούν ,το 105 μ. Χ.
- Η πρώτη ύλη ήταν αρχικά μία μάζα από φλοιός δένδρων και από διάφορες ίνες ξύλων.
- Μετά από επεξεργασία γινόταν μια λεία επιφάνεια που επέτρεπε την άνετη γραφή που γινόταν με λεπτά πινέλα και το κόστος παραγωγής πολύ μικρό.

- Η διάδοση της χρήσης του χαρτιού από την Κίνα έγινε πρώτα προς την Ινδία ,Περσία και από εκεί στον Αραβικό κόσμο.

- Οι Άραβες βελτίωσαν την ποιότητά του και το προώθησαν μέσω Βόρειας Αφρικής στην Αραβοκρατούμενη τότε Ισπανία και από εκεί έφτασε το 12^ο αιώνα στη Γαλλία ,Ιταλία ,Αγγλία και το 1699 στην Αμερική.

Οι πρώτες ύλες για την κατασκευή του χαρτιού μέχρι τον 18^ο αιώνα ήταν κυρίως το λινάρι κάνναβη, και διάφορα ράκη (κουρέλια) από λευκό ύφασμα καθώς και ξυλοπολτός δένδρων μουριάς και ροδακινιάς.

Η επεξεργασία γινόταν σε εργοστάσια χάρτου τους « χαρτόμυλους» και κατασκευαζόταν με το χέρι φύλλο-φύλλο .

Το 1798 έγινε στη Γαλλία η πρώτη χαρτομηχανή.

Στην Ελλάδα το πρώτο υποτυπώδες εργοστάσιο έγινε το 1827 στη Σπάρτη.

ΣΙΝΙΚΗ ΜΕΛΑΝΗ

Χρωματιστή υγρή ουσία που χρησιμοποιείται στη γραφή, στην τυπογραφία, στη σχεδίαση, στη ζωγραφική και αλλού. Λέγεται *μελάνη*, γιατί το πρώτο χρώμα που χρησιμοποιήθηκε ήταν το μαύρο.

Σήμερα υπάρχουν πολλά είδη και χρώματα μελάνης, που είναι κυρίως διαλύματα χρωστικών διάφορων ουσιών και αραβικού κόμμεος.

Η μελάνη είναι γνωστή σε αρκετούς λαούς από τα αρχαία χρόνια, όπως στους Αιγυπτίους, τους Βαβυλώνιους και τους Κινέζους, απ' όπου και το όνομα "σινική" της ανεξίτηλης μελάνης.

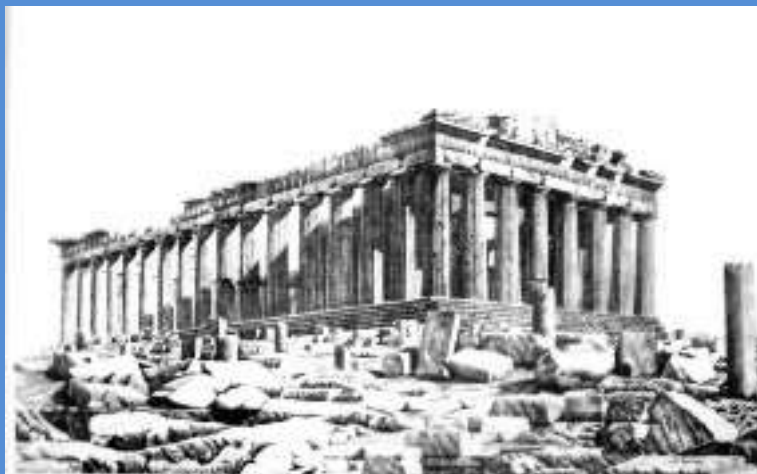
Αυτές οι μελάνες κατασκευάζονταν τότε με διάφορες ζωικές ή φυτικές ουσίες στις οποίες προσθέτονταν ζωική κόλλα ή κόμμα,

Το μελάνι με το όνομα «σινική» είναι παρόμοιο με εκείνο που παράγεται στην Κίνα από τα αρχαία χρόνια. Ονομάζετε encre de Chine στη Γαλλία και Indian ink στην Αγγλία Έχει έντονο μαύρο χρώμα. Είναι ανεξίτηλο με μεγάλη αντοχή και διάρκεια η οποία οφείλεται σε ένα πρόσθετο υλικό από ρετσίνι. που προστίθεται στο μείγμα .

Η αρχή της χρήσης του μελανιού στην Κίνα αναφέρεται στους μυθικούς χρόνους περίπου το 3000 π. Χ.. Στην αρχή το μελάνι ήταν ένα απλό μείγμα από καπνιά και κόλλα, έντονα μαύρο με μεγάλη αντοχή στο χρόνο.

Σχέδιο με μελάνι

